

Forumul studențesc

organ al consiliului uniunii asociațiilor studenților comuniști din C. u. timișoara • anul XV • nr. 1 (126) 1989 • 12 pagini 3 lei

P. III. 768

BIBL. UNIV. CLUJ-N.

Nr. 1050 1990

Exemplar legal

1-6/7 1989

Stai toată ziua în casă, cu nasul ascuns în vrafuri de cursuri, cu mina pe stilou și cu gândurile aiurea, la iubite boreale. Ți-a năvălit în inimă starea de examen, disperarea dulce a neștiutorului ce deschide un ochi spre știință, de parcă ar miji zorile, acum, în al douăsprezecea ceas, cel al resemnării.

Oh, se mișcă inebunitor acul ceasornicului și orele fug înspre clipa de veghe dinaintea dezvăluirii subiectelor, înspre clipa în care ești zguduit de o emoție puternică, de un cutremur, amestec nedeslușit de bucurie și spaimă, de noroc și nenoroc, de eliberare și încătușare. Și-atunci se adună stihiele, se adună toate și fac cerc în jurul enunțurilor, în jurul

examenul la urma urmei un bine, binele unui Sisif care a terminat cu muntele, l-a tocit de-atita urcat și-acum se odihnește pe propriu-i bolovan, devenit cel mai înalt pisc din inchi-puire. Sărman Atlas năpădit de alte mituri decît propriul său mit, miturile adevărului științei, adevărului tehnicii, miturile adevărului... Dar gata cu atita mitologie, viața e simplă, o ordonare de pirghii ce-și așteaptă apăsarea cuvenită. De greșești, s-a dus totul, te întorci la haosul cel confortabil și steril. De reușești, se colorează în roz văzduhul, se pornesc roțile timpului și curge mai senin nisipul în clepsidră.

CLIPE DE VEGHE

enunțurilor ființei tale blajine, compusă din inteligență și medioцитitate, din instinct ori poezie, din iubire și ură. Căci trebuie să gîndești, să trăiești, să lupți și să smulgi enigmatelor adevărul confortabil al unei cifre: nota potențialității tale. Nu mai poți fi copil, acum cînd te asaltează abstractul, cînd lumea s-a transformat într-o operație matematică, lesne comparabilă cu ceea ce se petrece pe o masă de chirurg.

Cobori pînă în adîncul ființei, îți întrebi daimonii de va fi iarăși primăvară, le ceri dezlegare de la poezie și fantasmă spre a porni în asaltul cetăților rațiunii. Căci trebuie să clădești o construcție de calcule și veridicități pentru profesorul care așteaptă, juriu solemn și impenetrabil, curte marțială a bunului simț și-a înțelepciunii.

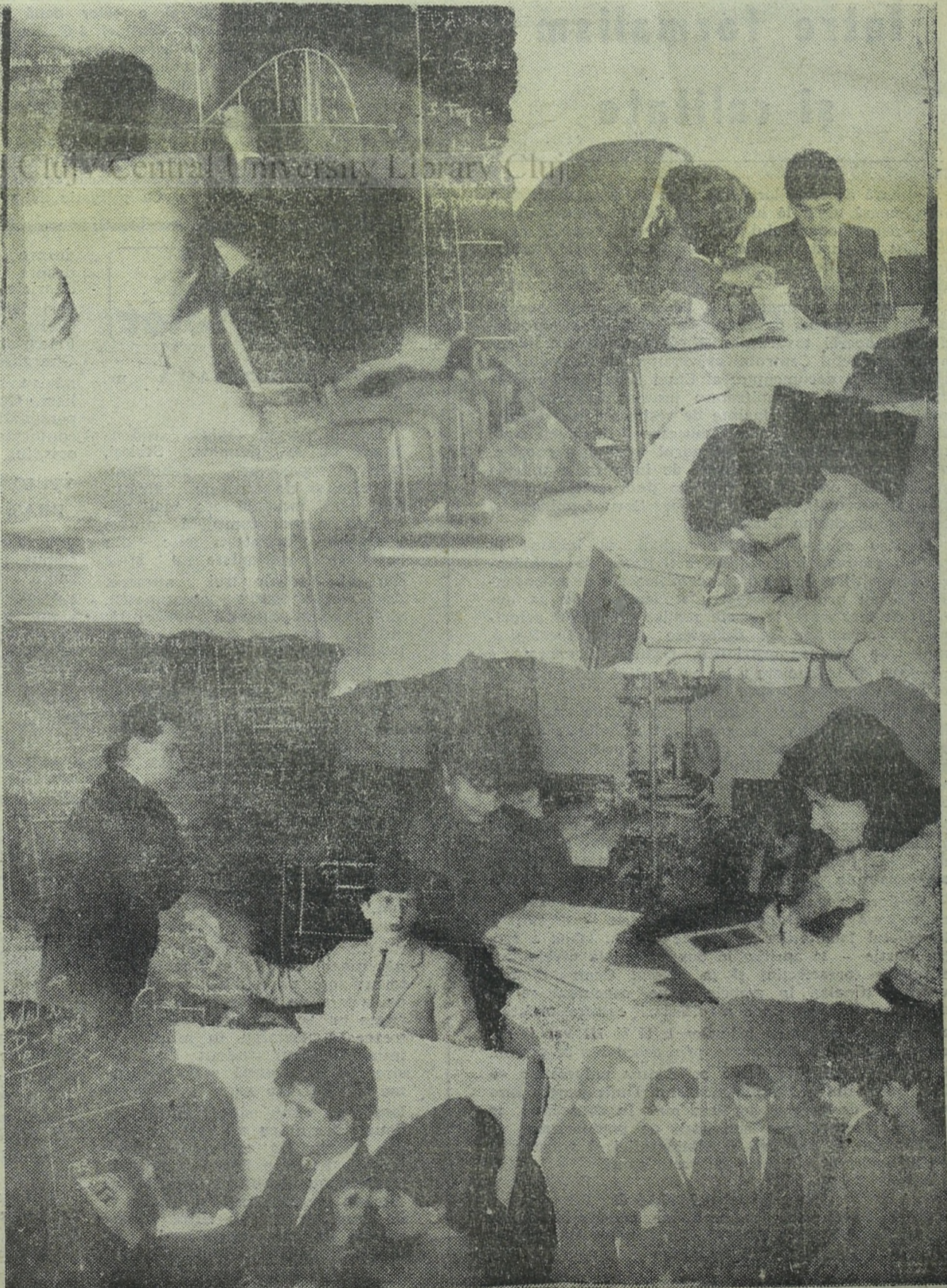
Greu se umple o coală de spusese tale încifrate. Student cu fumuri, Don Quijote cu lăncile în vînt, Aladin fără lămpi fermecate, ești singur cu sinele tău, nu mai există fițiuci salvatoare, nici șoapte din neant. Haide, recheamă amintirile și fă un bal mascat, un joc al nuanțelor din care să răzbată pînă la urmă o rază de lumină către cel de la catedră.

Lasă, nu-ți spune că ești nedreptățit, e și

A sosit și examenul, ți-ai îmbrăcat costumul și pantofii de lac te-ai încumetat să apuci uncalta de scris, să o cufunzi în cerneluri și parfumuri, dar tot visător ai rămas. Nu mai poți să te ascunzi după cravată roșie de pionier, nu mai poți să alergi spre caruselul din țîrg, nu mai poți să zbori pe dealurile de altă dată către o altă presimțire a primăverii. Ai crescut, ai năpădit cu trupul tău un spațiu trist, citadin, în care te zbați ca o inimă părăsită, fără buze pentru mărturisiri și tandrețe, fără ochi pentru mîngieri și selipire, fără miini împreunate atunci cînd se face iarnă. Fără a schița vreun gest, fără împotrivire, de la sine către sine, așa, ca o murmurare?

Uite și sala goală, băncile, cerneala vărsată, un colț de covor puțin îndoit, lumina ferestrelor închise, tabla dintr-un metal incandescent pe care ard cifre, se dizolvă în propria lor irealitate magică. Se aud pașii profesorului răsunînd pe coridoare și mina care corectează încet aceste rînduri. („Deși ai luat nota zece, examenul de luciditate și transparențe l-ai picat, studentule, cu doruri de cărți sacre“).

VALENTIN SĂMINTĂ ■



Agenda politică A.S.C.

Cercurile de dezbateră politico-ideologică, de socialism științific, filosofie, istorie, economie politică etc. fac parte din cadrul organizatoric destinat muncii de educație în rândul studenților. În desfășurarea activității acestora, răspunderea cea mai mare trebuie, conform „Precizărilor privind conținutul și organizarea pregătirii politico-ideologice a A.S.C. în perioada 1985/1986-1988/1989” elaborate de Consiliul U.A.S.C.R., să revină Consiliilor U.A.S.C. (A.S.C.) Acest aspect este însă, din păcate, de multe ori neglijat, rolul principal în atragerea studenților și organizarea cercurilor revenind cadrelor de științe sociale. „Rolul” Consiliului A.S.C. apare cel mai adesea (și în cel mai bun caz) doar ca organizator al sesiunilor de comunicări științifice. Și, chiar și în această situație, consiliile politico-ideologice se implică mai puțin decât cele profesionale (fapt evident atunci când sesiunile cercurilor de dezbateră politico-ideologică se întâmplă să coincidă cu cele ale cercurilor științifice studențești). Multe comisii politico-ideologice de la nivel de institut și facultate se mulțumesc, apoi, doar cu meritul de a raporta aspectul cantitativ al activității, adică doar numărul cercurilor și numărul studenților incluși în acestea, la început și la sfârșit de an universitar. Aspectul calitativ al activității, adică modul în care participă studenții, calitatea efectivă a acțiunilor organizate și, implicit, eficiența acestora și felul în care au fost finalizate, nu par să preocupe membrii unor comisii, fapt ce constituie o dovadă a formalei lor implicări în organizarea, îndrumarea și controlul acestora.

Două simpozioane, organizate recent în cadrul cercurilor de dezbateră politico-ideologică, au reținut atenția. Astfel, al VIII-lea simpozion al cercului de sociologie medicală (Prophylaxis) a fost o finalizare

Între formalism și calitate

exemplară a cercurilor celor peste 80 de studenți care îl formează. Cele 15 lucrări prezentate, elaborate sub îndrumarea tovarășului lector univ. Nicolae Stanciu, au fost de înalt nivel calitativ, excelând prin varietatea unghiurilor de abordare a problematicii de sociologie medicală.

O activitate remarcabilă, de un deosebit succes, desfășoară Cercul de istorie a României și de studiere a operei tovarășului Nicolae Ceaușescu, organizat la nivelul Centrului universitar (la Cabinetul de informare și documentare al Casei de Cultură a Studenților). Ultima manifestare înscrisă în programul cercului și realizată înainte de sesiune a fost simpozionul omagial: „Nicolae Ceaușescu - strălucit strateg al comunismului”. În cadrul acestui simpozion, au prezentat lucrări deosebit de interesante tovarășul asistent univ. Radu Păușan (îndrumătorul științific al cercului), lector univ. dr. Doru Luminos și lector univ. Ștefan Buzărnescu.

Pentru succesul acestor acțiuni, se impune în primul rând să intensificăm activitatea de mobilizare a studenților, folosind toate mijloacele de propagandă. Numai prin participarea studenților într-un număr cât mai mare se poate realiza obiectivul principal al cercurilor de dezbateră politico-ideologică, acela de educare patriotică, politică și morală a acestora, de îndrumare a lor cu o solidă concepție materialist-dialectică despre lume.

Promovarea unei atitudini combative, militante față de concepțiile retrograde, de atitudini mistice și mentalitățile înapoate constituie o preocupare constantă a Asociațiilor Studenților Comuniști. În acest sens, se impune integrarea mai organică și mai eficientă a concursului „Măreția Omului” (concurs cu tematică materialist-științifică, umanist-revoluționară și ateistă) în ansamblul acțiunilor educative organizate de A.S.C. În perioada actuală, acest obiectiv trebuie să constituie pentru noi o preocupare prioritară.

Conform regulamentului, concursul se va desfășura în două etape: etapa I (15 februarie - 10 martie) la nivelul facultăților (etapa de masă); etapa a II-a (10 martie - 15 aprilie) în două faze: la nivelul institutelor (preselecția) și la nivelul Centrului universitar (finala). În ambele etape, concursul se va desfășura integrat unor manifestări culturale-artistice cu public. Câștigătorii locurilor I, II și III vor fi recompensați, în ambele etape, prin acordarea de premii, iar întregul clasat la etapa pe Centru universitar va face parte din echipajul județului Timiș pentru faza națională, desfășurată în luna mai. În consecință, se impune intensificarea activității de popularizare a concursului, a tematicii și bibliografiei și antrenarea unui număr cât mai mare de participanți.

SANDA TAMAS ■

Vicepreședinte cu probleme politico-ideologice al Consiliului U.A.S.C. din Centrul Universitar Timișoara

Cum arăta locul viran dintre Aleea Studenților și Bulevardul Vasile Pârvan? Poate s-o spună oricare dintre locatarii căminușii ai Complexului Timișoara - și încă cu lux de amănunte.

Cum va arăta? Întrebarea a răsărit pe buzele tuturor odată cu începerea lucrărilor de amenajare. Răspunsurile soseau însă mai încet și numai în măsura în care apăreau în fața noastră ca un fapt real. Mulțumim vicepreședintelui Consiliului U.A.S.C.-C.U., Sorin Popescu pentru sprijinul acordat și materialul oferit spre publicare.

La mai puțin de un an de la Conferința de dare de seamă și alegeri a Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar Timișoara, s-a văzut materializată una din dorințele tineretului studios: crearea unui parc studențesc și a unei baze sportive în chiar plină inimă a complexului. Apărută ea simplă propunere la lucrările

se va cere păstrarea acestora și întreținerea terenului respectiv. Dată fiind imediata vecinătate a căminelor studențești 19... 22/C și 24 G, 25 G, se va impune o reglementare a programului de funcționare la un anumit număr de ore pe zi. Spațiul sportiv va servi în special la întrecerile sportive din C.U. Timișoara, desfășurate sub egida Comitetului Studențesc de Complex.

Tot în primăvara și vara '89 se vor construi restul de alei, vor fi montate băncile și plantate tufe, arbuștii ornamentali și a florilor, tinzându-se (spre bucuria „tinerilor îndrăgostiți” și a noastră a tuturor) spre linia de design a Parcului Rozelor. Mai rămân de așteptat nopțile de vară cu lună plină...

Ca idee de perspectivă, s-a propus dotarea cu un sistem de radioradio în scopul desfășurării pe cele două terenuri din fața cantinei 4/C a unor discoteci în aer liber. Construindu-se un nou strand termal

DESPRE PARCUL STUDENȚESC

Conferinței, ideea a fost dezbătută din toate punctele de vedere, analizată științific, supusă și votată în unanimitate, constituind obiectivul cu „urgența numărul unu” a mandatului noului Consiliu, proaspăt ales.

Se știa că nu este o problemă deloc ușoară, că investiția însemna în primul rând fonduri: bani și forță de muncă. O contribuție fundamentală și-a adus în acest sens Consiliul U.A.S.C. din Centrul Universitar Timișoara.

Startul s-a dat în toamna lui '88.

Începutul (ca orice început) a însemnat multe greutăți. S-a pornit de la reamenajarea aleilor deja existente și crearea altora noi. Fondarea bazei sportive a plecat de la pregătirea solului pe locul viitoarelor terenuri: de volei, baschet, handbal (din fața căminelor 19-20-21-22/C) și a celor două terenuri multifuncționale din fața Cantinei 4/C. La ora actuală nivelul lucrărilor în acest sector sînt spre finiș; s-au depus mai multe straturi cu mai multe compoziții, tasate, a fost ridicat gardul protector din jur.

Urmează așezarea unui ultim strat de zgură în primăvară și dotarea terenurilor cu materialele sportive necesare: porți, coșuri, filee... Distribuirea inventarului s'eva face pe cămine, în limita posibilităților fiecare cămin urmînd să primească cel puțin un material sportiv în dotare. Ca obligație de principiu

(vis-a-vis de vechiul strand termal) vom încerca să milităm pentru accesul exclusiv al studenților (pe bilete cu reducere).

Ceea ce se cuvine semnalat acum: întregul teren reprezintă proprietatea studenților Centrului universitar Timișoara, de noi depinzînd pe viitor păstrarea lui în condiții civilizate. Student-parcul reprezintă nu numai un viitor centru recreativ-atractiv tineresc, ci și o contribuție substanțială la îmbogățirea zestrei social-edilitare a orașului Timișoara.

ADRIAN BADESCU ■

CĂMINUL ȘCOALĂ

A VIETH ÎN COLECTIV — ETAPA I

I. CAMINE STUDENȚEȘTI

LOCUL I: 22 C, 13 C 90,33 p.; II: 2 IMT, 18 C 89,15 p.; III: 12 C, 1 C 88,17 p.; IV: 2 MV, 14 C, 3 IMT 87,55 p.; V: 2 C, 15 C, 3 IMT 87,07 p.; VI: 21 C, 1 IMT 86,53 p.; VII: 1 MV, 16 C 82,42 p.; VIII: 7 C, 20 C, 3 IAT 80,41 p.; IX: 9 C, 11 C 71,12 p.; X: 4 IAT 70,65 p.; 1 IAT 70,15 p.

II. CANTINE STUDENȚEȘTI

LOCUL I: 4 IC 49,37 p.; II: IMT, UT 47,48 p.; III: 1 C 46,12 p.; IV: IAT, 3 EX 46,03 p.

Revista Telor

OPINIA STUDENȚEASCĂ nr. 6-7, 8 1988

Leșenii da la Opinia studențească nu se dezmint. Serioși, talentați, pasionați, debordînd de idei și de fantezie, alcătuiască fără îndoială cea mai puternică și mai completă dintre redacțiile studențești (cite din revistele profesionale nu și-ar dori-o). Ultimele trei numere, deși scoase contra cronometrul, sînt la cota valorică obișnuită. Adică cea mai înaltă. Totul trebuie citit, de la editorial până la manșete și notițe, fiindcă nici un rînd nu pare scris de mintuală, pentru acoperirea paginii. Radu Eugeniu Stan încîntă iarăși prin arta interviului, avîndu-i de astă dată ca interlocutori pe graficianul Mihai Stănescu și baritonul David Ohanesian. O anchetă pe două pagini radiografiează pînă la nuanță fenomenul tranșerilor zi-seral și seral-zi. Sub titlul Centura de siguranță a lui Tarzan, șase dintre redactori (între care și talentatul și omniprezentul Cornel Popa) aduc în pagină lumea cercului și figurile pitorești ale unor dresori. Este o declarație de dragoste și solidaritate cu această artă, făcută să trezească nostalgia în mintea și inima oricărui student. La soare, cu o secundă mai devreme și Lacrimi care nu mai folosesc la nimic sînt titlurile a două pagini cu anchete de caz, gen publicistic extrem de pretențios, în care însă redactorii Opiniei au devenit specialiști. Aceași performanță o aflăm și în numărul 8, sub titlul Delicventul de azi, specialistul de mine. Pagini culturale unitare,

despre sruitura fragmentară, despre Caragiale sau apariții editoriale controversate, traduceri ireproșabile din Eudora Welty (Irina Bobulescu) și Friedrich Nietzsche (Valeriu Gherghel), totul așezat în pagină cu eleganță și profesionalism. Opinia este o revistă cu personalitate și stil, o pildă reconfortantă și stimulativă în peisajul presei studențești.

STUDENTIMEA COMUNISTĂ BRAȘOVEANĂ nr. 5-6/1988

A devenit de o vreme un loc comun afirmația că S. C. B.-ul „urcă”. Ultimul număr (dublu, 5-6/1988) o dovedește și el, fiind atent elaborat și încercînd să răspundă gusturilor unei categorii cit mai mari de cititori-studenți. Ștacheta înaltă a unor pagini, cum sînt cele dedicate fărîrii statului național unitar ori vieții culturale a studențimii brașovene (Stelele din casa noastră) este însă coborîtă în alte locuri, fie pentru că un tînr nu reușește să explice într-un articol ambiguu de ce sau cum „Poezia e tinerețe”, fie pentru că textele încep și se sfîrșesc în dule „radiografii” de suflet. O inițiativă laudabilă conțin paginile 12 și 13, în care cinci cadre didactice răspund în scris întrebărilor S. C. B.-iștilor. Ambiția de a realiza pagini unitare nu răzbate însă și în sectorul cultural al revistei. Dintre condeiele revistei, poate niciodată pînă azi mai bune și mai serioase, se remarcă, chiar la o simplă răsfoire a revistei, Cristian Bălăcescu (șase articole).

Potențialul gazetăresc de care dispune, dublat și de ambiția de a închege totuși un stil revuistic propriu, ar putea propulsa S. C. B.-ul în rîndul revistelor studențești cu personalitatea

ECHINOX nr. 4/1988

Apărută cu întîrziere, în condiții poligrafice nu tocmai obișnuite (pe a hirtie mai mică decît formatul normal), revista Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca reușește să-și confirme prestigiul. Aflat în al douăzecilea an de existență, Echinoux îl își păstrează intacte personalitatea și stilul. Așa cum o dovedește și ultimul număr, în redacția revistei studențești care a dat poate cele mai multe nume literaturii și culturii românești contemporane cresc în continuare ucenicii ai scrisului. Și nu cresc de capul lor, ci în vecinătate beneficiază de un cadru consacrat. Alături de Ioana Bot, cu o delicată și cumpătată cronică literară la Călătorii spre Marea Interioară de Romulus Rusan, o aflăm pe Ruxandra Ivănescu, polemică revendicativă, pledînd convingător împotriva clasificărilor literare pripite (Știința concretului). Lîngă excelentul poem al lui Alexandru Mușina, Hebdomadurul profesorului A. M., semnează Dan Șăulean o proză alertă, de o remarcabilă acuitate a observației și un deosebit simț al gradării tensiunii (Prăbușirea). Eseul lui N. Steinhardt despre Blaga, traducerea din Brice Parain a lui Liviu Antonesei și confesiunile colegiale semnate de Ior Bogdan Lefter completează colocolul un număr în care Iulian Boldea, Sanda Cordoș, Mircea Curticeanu și Eva László-Herbert (cu o interesantă și necesară prezentare a lui Patrick Süskind și a celebrului său roman Das Parfum. Geschichte eines Mörders) reușesc să dovedească vitalitatea stilului eseistic echinoxist. Ori-care ar fi calitatea hirtiei pe care apare, Echinoux-ul rămîne unul din virfurile presei studen-

REDACTOR

„Gazetă“ e un substantiv feminin, care provine din francezul „gazette“, din talienesea „gazetta“ și din ruseasca „gazeta“, iar gazetă de perete înseamnă o publicație aflată într-o instituție, cuprinzând articole referitoare la problemele specifice locului de muncă. (Mai sus de cuvântul gazetă, se află în dicționar „gazetar“, apoi „gazetă“ și mai sus — „gazel“). Cât adevăr și câtă iluzie, câtă grație și cât Bosfor conțin aceste definiții de dicționar am încercat să aflăm într-o anchetă prin căminele studențești.

CĂMINUL 22 SAU „NE ALEARGĂ, NE ALEARGĂ, NE ALEARGĂ!“

Sînt vorbele cu care ne-a întâmpinat un bătrînul bonom și cu tîlc de bun, în fața acestui cămin. Să fi fost vorba despre sesiune, răspundere, sporturi de iarnă? În hol teancuri de Forum studențesc pe jos, pe sus, pe unde o fi. O gazetă sanitară cu: „Miercuri 11.01.89 Noțiuni de igienă genitală și prevenirea bolilor venerice“. După gazeta Hidrant Nr. 1 Ajutaj 10 cm urma un om de zăpadă mov, colorat cu o poezie de Nichita Stănescu. În rest, cîntec de iarnă, flori, aer cochet și, ascunse în pulovere de lînă, florurile sesiunii. La activități sportive am găsit un clasament U.E.F.A. (ce bine de ei, și-au trecut examenele!). Programul de activități pe luna ianuarie: Inginerul stagiar în producție. Problema de repartizare a absolvenților în producție.

IN CĂMINUL CU BALURI

Surpriză cosmică: Forumuri studențești, extrem de aranjate, sînd cumini în rafturi. După ce gazeta sanitară ne înspăimîntă cu un articol despre S.I.D.A.,

Gazeta „Poftă Bună“ conține meniul săptămînal. În continuare, arta culinară chineză, ceapa în alimentație și terapeuți-că, iar rubrica Diverse prezintă o diversitate de nuanțe de... alb. La plecare, sătul de toate aceste bunătăți greu digerabile, am privit melancolici o goală cutie poștală de sugestii și reclamații.

CĂMINUL 9 SAU „CRUCEA DE MALTA“

Trebuie precizat încă de la început că aceasta e denumirea unei articulații prezente la unele organe de mașini, precum și a unei echipe de fotbal a Facultății de mecanică. În hol stau florile și flucșii înflipți în butoaie cu cercuri groase, cu pămînt negru și gras, din care au crescut două tuburi de neon (or mai fi în stare de funcționare?) de care s-au legat cu rafie tulpini de vegetale infuriate. Într-un colț, victimă a sfîrșitului de veac, o bicicletă cu o singură roată își așteaptă nefericitul posesor. La rubrica sportivă o nemaipomenită știre: clasamentul etapei 31 din 8 iunie 1988 ca și rezultatul finalei campionatului Mecanicii dintre echipele Electrocul și Crucea de Malta (5—0).

CĂMINUL 13 SAU „CĂMINUL SIMFONIC“

Ne sare în ochi cugetarea: „Cea mai bună idee despre infinit și-o dă prostia oamenilor“. Aici se găsește, în sfîrșit, cite ceva despre moda 89 și un important anunț pentru iubitorii muzicii clasice: în 17 decembrie 1988 va avea loc în sala Capitol un concert simfonic, a-

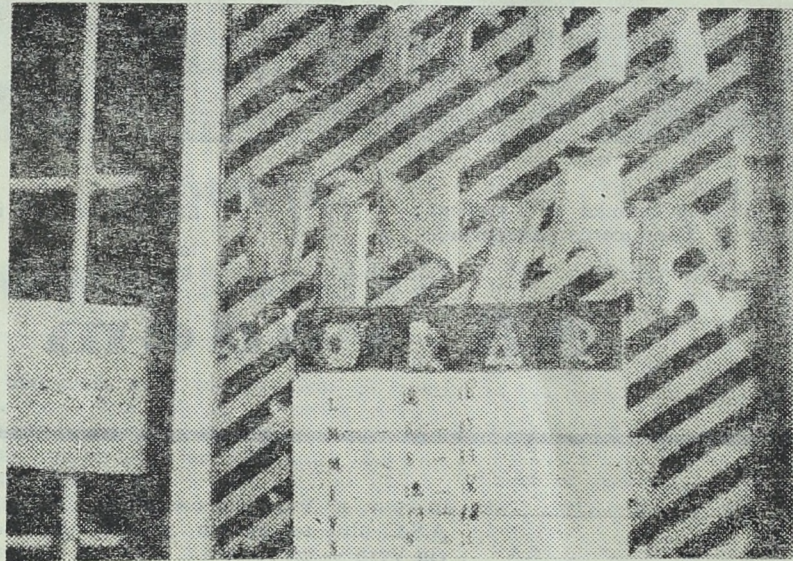
BIBLIOTECA INSTITUTULUI POLITEHNIC

„NU NE PLÎNGEM DE INVENTIVITATEA STUDENȚILOR...“ Ne-am obișnuit cu toții cu lungile clipe ale așteptărilor în fața ușilor închise, prin care răzbat, vag, vocile agasate ale bibliotecarelor: „Nu avem decît ediția veche... Aceasta numai la termen scurt... Nu se împrumută cît se mai găsește la vînzări...“. Ne-am făcut rost întotdeauna de cursuri și cărți, mai ușor sau mai greu. Ne-am descurcat!

Pe cine l-a interesat însă că stocul de cărți (îndeosebi cele vechi și solicitate) scade simțitor, an de an, datorită „griji“ colegilor noștri? Anual, în luna decembrie, în preajma sesiunii, la decanatele facultăților apar liste cuprinzînd studenții restanțieri de unul sau mai mulți ani în preda-

in curs. Celelalte săli au fost închise, cele mai multe fiind transformate în depozite. Solicitățile de redeschidere a lor rămînînd fără rezultat. S-a ajuns și la paradoxul de a afla în sala de lectură de la științe sociale studenți cercetînd volume de algebră.

Cosoroabă Gheorghe (II Mecanică) ne dezvăluie „drama“ culegerilor de probleme. La termen lung nu se găsesc iar la termen scurt sînt practic inutile: nu poți rezolva în trei zile 30—40 de probleme de matematică, fizică sau mecanică. Asta ar însemna să nu mergi nici măcar la cursuri. Singura soluție pentru această categorie de cărți ar fi ca ele să se afle în cantitate suficientă la secția de împrumut pe termen lung, studenții ne-măiînd astfel tentați să înșele bib-



Nu mai orarul se reeditează... zilnic!

SUFERINȚELE GAZETELOR CELEBRE

aflăm cu mirare de... Palul Bobocilor. A trecut și toamna, a trecut și revellionul, a trecut și vremea de învățat, a venit și sesiunea dar... balurile n-au trecut. Pesemne că ne-a lovit nostalgia butoaicelor cu amintiri. Dar trecutul se împletește cu prezentul în holul căminului 19, compunînd **Muzica viitorului**, un articol electrizant, lîngă care descifrăm Arthur C. Clarke, în pragul mileniului III. Și uite așa, tot într-un bal, iacă, a mai trecut un mileniu...

CĂMINUL H 20

O frumoasă poezie cu flori, frunze, stele, ninsori, iubire, incertitudine, volănașe și pișcoturi. „Te-aș căuta printre stele, zice dînsa, dar ele se sting și mor în zori“. Nesimțim în uniforme de liceu, sărutînd pălmaș petale de trandafir și manuale de analiză matematică. Cu stupoare, aflăm, odată scăpați de vraja unduitoare a poemelor, că H 20 are o infilnată de valențe, fiind chiar „agent de răcire“ și „materie primă pentru industria farmaceutică“. Sărmanul Mendeleev!

CĂMINUL 2 SAU „VIRTUȚILE ASPIRINEI“

Ca au fost dureri de cap printre căpitanii acestui cămin după ultimul raid al F.S.-ului este neîndoieabil. Poate de aceea a apărut la gazetă și formidabilul articol despre „virtuțile aspirinei“, un leac eficient și consolator. Tot aici se plîng unii și de insomnii, într-un demolator demers liric intitulat „Somn normal, somn anormal“. Dar pentru toate există un leac, căci „Plantele medicinale și modul lor de folosire“ ea și panoul cu tractoare de la intrarea în cămin aduc un r de prospețime și finețuri. La rubrica invențiilor de ultimă oră găsim: **Ceas electronic cu limbi** — va anunța ora în mai multe limbi, inclusiv în limba română. Alte invenții: **batista pentru lacrimi de crocodil** (cine se plînge aici?) și **cremă Nivea pentru obraji** care erapă de rușine. Adio dureri de cap și de obraji!

CANTINA 4 SAU „POFTĂ BUNĂ“

La intrare ne-a întâmpinat o minusculă gazetă de perete purtînd acest titlu și fiind lîpîtă (cu lipici) de geam. Gazeta propriu-zisă cuprinde un articol covîrșitor de interesant, cu niște japo-nezi (cine alții puteau fi) care au realizat un ospătar-robot. Ce păcat că n-au inventat și un creator de gazete mai isteț, care să umple, printre altele, și rubricile goale ale gazetelor:

vindu-l ca dirijor pe Petru Oschanitzky și ca solist pe Mihai Ungureanu. Ieșim triumfători, cu recolta convenită de hote.

CĂMINUL 12 SAU CELE DOUĂSPREZECE MUNCII ALE RESTANȚIERILOR

Pășim cu teamă pe covoarele enervant de curate, într-o liniște cochetă, de-ți vine să arunci cu nuci în calmul zeu al încăperii. Totul e intim aici, cald și îmbrășmat. Adevărat cămin, cu gazete bine făcute și binefăcătoare. Un iubitor al Urzicăi propune următoarele probe de atletism: săritura în lățime, săritura în adîncime, aruncarea cu sulita în disc (probă perechi), o sută de metri garduri (gardurile vor fi sudate între ele), ștafeta 4 x 400 m în genunchi (probă de servilism), tir cu ochii închiși (concuranții vor fi așezați în cere). Să fie toate acestea năstrușnice pedepse pentru restanțieri?

În sfîrșit un semn bun, o cronică plastică reușită, intitulată anacronic de dulce **Prospețimea unei străvechi viziumi**. Cu această fericită ocazie, ne exprimăm dorința năvalnică de a o avea pe autoare în rîndurile noastre de mîzgălitori în tuș la F.S. (tușier).

La ieșire înem să adresăm gazetărilor din cămin sugestia de a nu mai scrie articole de genul **Dezastru ecologic ori Ciurma verde din Africa** (sau măcar să le schimbăm), tocmai acum, în prag de sesiune în prag de trîntă cu cursurile și de ros unghiiile în timp record, cînd studenții au nevoie de liniște și de umor deschis la culoare, luminos ca o notă de trecere. Cu atît mai puțin l-am recomanda autoarei topului camerelor să repete performanța realizării acestuia. Păcat de culorile pe care le-a cheltuit într-o învîlmășeală de dreptunghiuri care, cu sau fără legende, tot nelucrante sînt. Nu era mai simplu să scrie: „pe locul întii și campioană universitară camera cutare?“

CĂMINUL 14 SAU „GÎNDACII DE BUCĂTĂRIE, FUMATUL ȘI SARCINA“

„Copilul încearcă să cunoască lumea prin joc“ aflăm din articolul cu titlul „Copilul, jocul, jucăria“. La activități culturale privirea poposește pe un spațiu alb, infinat. Probabil că așa este sugerată multitudinea de opțiuni în fața căreia este pus studentul din căminul 14 atunci cînd vine vorba de cultură. Despre încultură, încă nimic?

S. VALENTIN ■
R. DAN ■

loteca. De aceeași părere este și Sandu Corina (I Electro). Fiind în anul întii, Corina n-a cunoscut delicata problemă a culegerilor de probleme și nu s-a preocupat din vreme. Din fericire, fiind bună prietenă cu șefa de grupă, a ajuns în timp util la un exemplar din culegerea de matematică. Alți studenți, însă, au trebuit să se limiteze la problemele rezolvate la seminar, ceea ce a afectat serios rezultatele la examen.

La secția termen scurt, Vasile Ciobara (V TCM, seral) predă niște îndrumătoare de laborator împrumutate în 27 sept. 1988. A încălcat deci flagrant regulamentul. Dar parcă și el are dreptate, cînd relevă incompatibilitatea dintre fatidicul termen de trei zile și necesitatea de un semestru a îndrumătoarelor. „De ce nu le pot cumpăra la vînzări? Sau măcar la termen lung, acolo să le gălesc...“

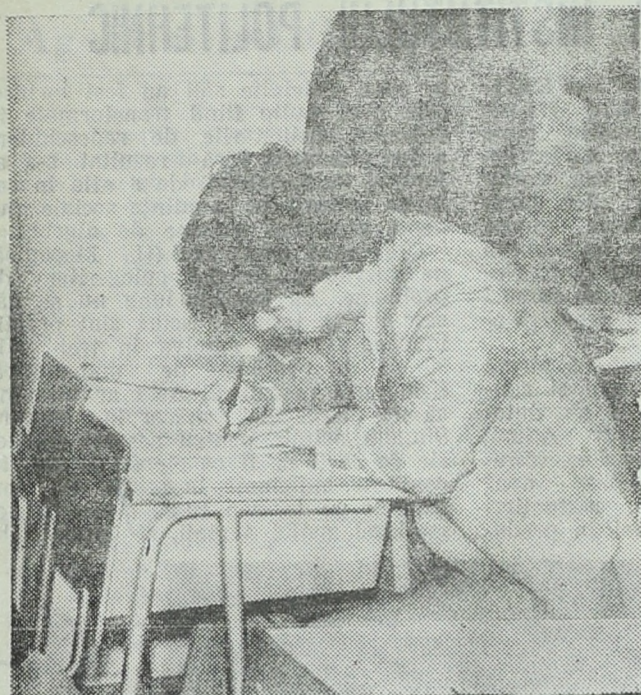
Pentru un student, posesia unui manual, a unei culegeri și a oricărei documentații poate fi condiția hotărîtoare a promovării unui examen. De atîtea ori în ședințele asociației de analiză a rezultatelor sesiunii auzim restanțieri dînd vina pe bibliotecă. Nu înțelegem de ce biblioteca celui mai mare institut din Timișoara nu posedă un xerox. Tot la capitolul modernizare (prea evident ignorat de conducerea bibliotecii), se impune achiziționarea de urgență a aparatului necesar citirii microfîșelor. De mai mulți ani biblioteca posedă un fond substanțial de microfîșe, însă acestea nu pot fi consultate.

Relațiile dintre personalul bibliotecii și studenții abonați nu sînt cele firești. Există o categorie de studenți indisciplinați, care din dezinteres și chiar rea voință produc pagube și dereglări. Aceștia nu constituie, totuși, credem noi, decît o minoritate în cadrul masei de studenți aflați în lîtigiu cu biblioteca. Oricît de suspicioși am fi cu doleanțele lor, nu putem ignora o plîngere ca aceea față de programul secției de vînzări, pe care noi înșine l-am văzut modificat de la o zi la alta. Distanța relativ mare dintre cămin și sediul bibliotecii am simțit-o și noi și ne-am întrebat de ce n-ar putea fi dotate facultățile cu un număr de cursuri și îndrumătoare utile.

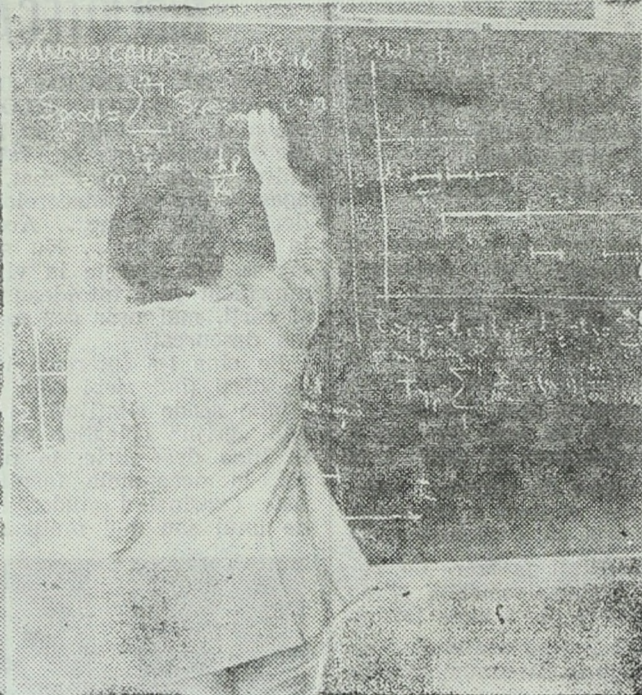
STUDENTII, TOTUȘI, SE PLÎNG DE... O viață universitară fără cărți la bibliotecă este... sublimă, dar lipsește cu desăvîrșire, vorba lui Caragiale. O soluție trebuie totuși, aflată. Se pare că e mai simplu să dai vina pe studenți, mai greu e să admiți cauzele care îi determină și să acționezi pentru eliminarea lor.

Bodegai Nicodim (II Electro) se arată încîntat de Biblioteca de științe sociale a Institutului. Pe lîngă faptul că este servit prompt și cu amabilitate, la sala de lectură a acesteia a primit toate cărțile sau publicațiile solicitate. Pentru cea mai mare parte dintre cărți, sala de lectură pare să fie o soluție: studentul poate afla la orice oră materialul documentar dorit. Dar, situație absolut ciudată, din nouă săli de lectură altădată, azi nu mai funcționează pentru studenți decît cea de la secția de științe sociale și sala 7, în care nu poți consulta însă decît stasuri și revistele din anul

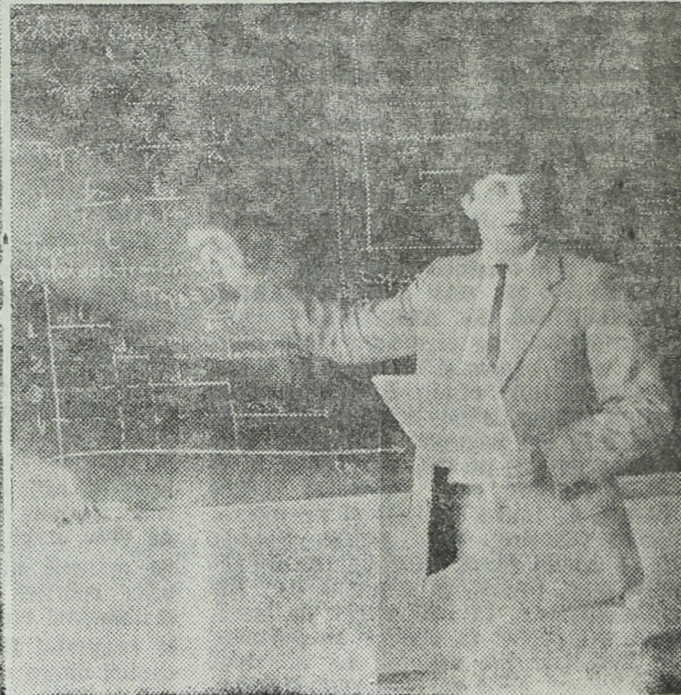
MIRCEA MITRUȚIU



Ciornă la ultimul examen de student: Organizarea și Conducerea Intreprinderii...



Emoțiile se află întotdeauna la numitor...



Așa arată o întreprindere rentabilă...

Să vedem „la rece”...

Jurnal de integralist

Revelionul: magnific. Întîiul de ianuarie: superb. Păstrăm fiecare în suflet amintirea fulgului de nea din vacanța proaspăt ștersă din calendare. Timișoara ne aștepta cu o vreme de primăvară timpurie. Înainte de începerea primului curs ne-am spus „La mulți ani!” și ne-am pupat. În pauza dintre cursuri împărțeam încă impresii de vacanță și planuri pentru iarna viitoare. La plecare începusem să discutăm despre sesiune. Ne trecea parcă un fior rece de-a lungul spinării...

Măști, 3 ianuarie ('89) ora 20. Pe parcare de la parcul copiilor un El încerca să sărute o Ea. „Nu plec nicăieri pînă nu dau Anatomia! Clar?” (Ea). Am trecut mai departe zîmbind: boboacă!

Miercuri, 4 ianuarie, la orice oră. Secretariatele par luate cu asalt. Șefii de serie înnebuniți. Noi, masa celor mulți. În delir. Se zvonește că s-ar devansa sesiunea...

Joi, 5 ianuarie, ora 20. Prima ședință de redacție din '89. (Alte „pupicuri”, alți „La mulți ani!”). Se face succint recenzie Forumului dublu din decembrie. Se trasează sarcinile pentru numărul de după sesiune. Singurii care nu mai tremură la terribilul cuvînt sînt „ex-studenții” George Șerban și Sorin Tomescu. În amintirea ei, însă, George ne concediază pînă după... ce trece. Îi mulțumim. „Să veniți cu note mari!”. Promitem.

Sîmbătă, 7 ianuarie. Nu mai e nici o îndoială. Sesiunea e decalată. S-au aflat deja examenele.

Duminică, 8 ianuarie. Pe alea studenților: Daniela Gros. Se află în ultima ei sesiune. „Ne solicită bucureștenii de la Radio Student. O emisiune cu studenții fruntași”. Să mai spună ceva că nu-s studenți de 10 la Poli...

Pe Mircea Pop și Dan Vasiliu îi găsesem cufundați în cursuri și tratare litografiate. N-au timp nici să respire. Creioanele aleargă pe hîrtie. Calculatoarele funcționează intens.

Miercuri, 11 ianuarie. O întîlnesc (sau mai bine zis, mă întîlnesc) pe Adriana Lău, fostă Miss I.S.E.-88. E în prima sesiune. Mai are multe goluri de completat. Zîmbește blond și dispăre. Baftă!

Sîmbătă, 14 ianuarie. Indexurile au

început să înmagazineze recolta. „Șefii” A.S.C.-ului se mențin la înălțime: Sorin Vesa — un zece.

Duminică, 15 ianuarie, de dimineața pînă seara. Gara de Nord Timișoara e înțesată de geamantane cărînd cursuri. Cei din apropiere preferă să învețe acasă. Invocă condiții prielnice studiului: ceașca de cafea adusă de mama la masa de lucru, mîncarea caldă pe masă și cîte altele. Mă pregătesc și eu de plecare. (Invoc: liniștea și izolarea). Mai am o săptămînă jumate pînă la primul examen.

Luni, 16 ianuarie. O caut pe Mirela I. la telefon. Poate că un articol reflectînd sesiunea prin ochii unei boboace ar fi mai altceva...

Măști, 17 ianuarie. Las în urmă agitația unei Timișoare universitare, mă gîndesc la „Viața la „ară” a lui Duilu Zamfirescu și pun piciorul pe scara trenului accelerat: „Du-m-acasă, măi...”.

Cursuri, tratate, EKG-uri, radiografii. Nu vreau să aud de nimic altceva. Și nu se-aude nici musca...

Vineri, 27 ianuarie, ora 9. Pe culoarele spitalului e o căldură... Mamă! Mamă! Sau cel puțin așa ni se părea nouă. Sîntem transpirați toți. Și tremurăm... Avem impresia că nu mai știm nimic că nu ne mai amintim de nimic. „Am o harababură în cap...” (Lili Gheorghe). „Să-l iau, e-apoi...” (Irina A., colegă cu Lili). Îmi vine rîndul. Nu știu ce se întîmplă. Știu numai că scriu. Mă trezesc cu adevărat doar la sfîrșit cînd profesorul dr. Gheorghe Dancău mă felicită, întinzîndu-mi indexul. Tremur încă...

Joi, 2 februarie, ora 11. Două grupe sînt aproape pe terminate. Notele: de la mic la mare. Exigență mărită. Alte emoții, aceleași cuvinte: „măcar de-ar fi bine!”. Se mai răsfoiesc ultime cursuri. Se mai schimbă ultime impresii. Înăuntru: „Psst! Se scrie!”. În fața mea, examinatorul: lector dr. Nicolae Iavorschi. Privește nota scrisă cu negru pe alb în index: zece. Pe frunte sînt încă picăturile de transpirație. Aproape că zbor spre ușă. Vacanță!

Sîmbătă, 4 februarie. Ultima zi de sesiune. Seara la cabinele telefonice interurbane ale căminului 19/C se aud convorbiri scurte, fulger: „Tata, am luat examenul!”. „Mama, n-am decît o fișă. Am luat!”. „Zece, tata!”. Pe alea îi aud pe Vali Fruntes: „Sîntem o grupă eribilă. Unu și unu. Și toți numai zece...”.

Doru Bărăgău mă acostează. „Cînd apare Forumul? Îmi plac articolele despre sesiune, pentru că... apar după sesiune, cînd te poți distra citind despre ceea ce a fost”.

ADRIAN BADESCU ■

Sesiunea în viziunea unui boboc

Ca să spun adevărul, nici nu știu cînd a trecut timpul, în perioada cuprinsă între 15 septembrie și începutul sesiunii. Totul era așa de frumos, parcă ireal: institutul cu coridoarele sale largi, rotunjimea blîndă a zidurilor vechi...

Comparația cu liceul, retortă a anilor adolescenței noastre, am făcut-o cu toții. Uniforma a dispărut, schimbăta pe halatul alb al orelor de lucrări practice; munca zilnică din bănci a fost înlocuită de du-te-vino-ul orelor programate în diverse clădiri... Și ca supremă diferență, sesiunea. Ceva într-adevăr nou, încă un pise de cucerit.

Mărturisesc că mi-ar fi plăcut mai mult să scriu despre prima sesiune înainte, și nu după ea. Mă consolez însă spunîndu-mi că măcar cîțiva din viitorii boboci, citindu-mi rîndurile, vor putea să evite mai ușor furtunile acestora.

Încerc un sentiment greu de descris înainte de primul examen, căci el reprezintă cheia de boltă a sesiunii. O seamă de întrebări te exasperează: Am învățat oare destul? N-o să mă intimidex? Și, mai ales, oare n-am uitat totul? Această grămadă de întrebări contradictorii și întempeștite (timpul curge!) presează încă de la început. Se mai adaugă și vestile despre isprăvile colegilor din alte grupe, iar tensiunea crește, crește într-un ritm amestecat. Bieții boboci, studenți începători, devin din ce în ce mai dezorientați. Mulți dau crezare zvonurilor alarmiste care se răspîndesc, de nu se știe unde, cu înțeleala fulgerului. Aflăm deci cu exactitate care sînt exigențele cutărui cadru didactic sau ce soartă a avut colegul. Cu multă exactitate.

Pe lângă aceste speculații, un fapt se desprinde cu ușurință. Este apreciată munca bine făcută. Colegii care au învățat doar în sesiune au toate motivele de regret. Ne-am dat seama cu toții că zecele, sutele de subiecte nu pot fi contrabalansate decît de cunoștințe ferme, care nu se pot dobîndi decît prin muncă în timpul anului.

Șiată că încet, cu tot alaiul ei de împliniri și uneori și de eșecuri, prima sesiune a devenit și pentru noi,

bobocii, din viitor — trecut, din muncă depusă — fapt împlinit. Ce se poate spune deci în final? Sperăm cu toții ca viitoarea sesiune să fie la fel de bogată în note mari, la fel și cele ce-i vor urma.

MIRELA IAVORSCHI ■

Adevărul e... aproape

Cale timid, mai mult pe virfuri, și-mi ascult speriat zgomotul pașilor pe mozaicul holului facultății. O liniște agresivă mă învâluie și mă opresc nehotărît, neștiind încotro s-o apuc. Stau în fața unei uși. Întru apoi, într-o imensă sală de cursuri a Politehnicii cu intenția de a încerca să văd studenții la primul examen din prima sesiune.

În liniștea care s-a făcut stăpînă peste sală, ochii tuturor stau ațintii spre tablă. Profesorul a scris mărunt și ordonat. Foile lor de hîrtie, albe, așteaptă cuminiți să fie umplute. Profesorul a terminat de scris subiectul examenului și se întoarce calm spre sală. Simpla lui prezență impune respect. Și mi-l închipul încercînd să urce un munte, trîgînd și pe alții după el. Îl priveșc și-i ascult glasul domol și-mi spun că omul acesta nu va accepta niciodată înfrîngerea fără luptă. Și vrea să facă din studenții lui aceiași veșnici luptători.

E o anume încordare în sală, dar mă prefac că nu sînt nimic. Pentru El este primul examen, înțila sesiune, și prin cîte vor mai trebui să treacă! Mîinile au început să dirijeze cu dibăcie instrumentele de scris ce luncă pe luciul alb al hîrtiei. Sunele penitei se aude din toate părțile. Iei-colo, mai vezi pe careva încrunțindu-se. Efortul de a îndepărta... praful uitării de pe ideile care nu vor să se orînduiască. Dar încetul cu încetul, un zîmbet liniștitor se ivește pe fața fiecărui student. Timpul trece nemilos, foile, inițial albe, au fost umplute cu tot felul de noțiuni abstracte, pe care numai ei le înțeleg.

Îi priveșc pe fiecare și, vrîndu-le succes, gîndu-mi fugă la o altă întîmplare, aidoma, și mă trece un fior. Părăsesc, neobservat, sala. Lucrurile nu sînt bineînțeles chiar atît de simple. Cu mici excepții, adevărul e, însă, aproape!

IOAN UIBAR ■

Dimineața aceea nu fusese ca celelalte dimineți. Peste noapte ninsese și aerul simțea apăsarea zăpezii. Studentul, sau, după preferințe, studenta, s-a trezit mai târziu ca de obicei, s-a frecat somnoros — somnoroasă la ochi și apoi, privind la ceas, a vrut să fie dintr-un salt gata de plecare. Pe urmă a privit o clipă în calendar, poate ca să-și explice fenomenul care-l / o făcuse să aștească dincolo de ora obișnuită. Explicația îl / o făcu să se zgribulească în așternut. Sosise. O vreme nu-i veni să creadă că sosise cu adevărat, pe urmă, privind la maldărul de cărți, se așeză la birou și le deschise rînd pe rînd. Mai avea cinci zile pînă la confruntarea cea mare. Își adună toate forțele și începu să citească. Umplu cu scris mărunt zeci de pagini. Străinii care intrau din cînd în cînd

Sesiunea la persoana a treia

În camera lui / ei nu vedeau decît expresia concentrată a frunții și nasului. Părul răvășit și-l ordona nervos, cu degetele crispate de contactul îndelungat cu stiloul. În jurul lui / ei zăceau în scrumiere mucuri de țigări ieftine. Într-o zi, vecinii l-au surprins tapetîndu-și pereții cu... formule. Așa le reținea mai ușor, le explica. Mai avea o zi pînă la examen cînd și-a dat seama cît de ușor l-ar fi fost dacă învăța pentru seminarii. Și-a făcut conștiincios morală, apoi a lăsat-o baltă. În noaptea aceea a băut trei cafele. Dimineața a fost într-o stare de mahmureală asemănătoare cu cea de după un chef prelungit. Avea senzația că nu mai știe nimic. Și-a zis: Fie ce-o fi. Și s-a îmbrăcat. Înainte de plecare s-a mai uitat o dată în oglindă și și-a spus: Dacă nu-l iei, nu mai discut cu tine!

În sală colegii n-au avut darul să-l împraștie temerile. A apelat la autosugestie: Totuși am învățat! Nu se poate să-l pic, nu-s eu mai prost ca alții... sper.

Cînd a văzut subiectul era să leșine. Pe urmă s-a calmat și a început să scrie și a scris.

Nu știu dacă l-a luat sau nu, dar a leșit radios / radioasă din sală. Mi-a spus că a fost foarte cor, „floare la ureche”.

Morala: După război, mulți viteji se-arată!

ANCA ALADGEN ■

Cu zîmbetul, în sesiune

Nu știu alții cum sînt, dară eu cînd mă gîndesc la sesiune mă cuprinde așa, o melancolie, o sîrșeală plină de puoare și regrete. Căci sînt cu greierul în iarnă, la ușa furnicii, cersînd un dram de memorie, de inspirație, de înțelegere. Și ea nu și nu, cu dispreț îmi aruncă în cap chitara, chicotînd pe grămizile ei de logaritmi și diferențiale, adunate clipă de clipă, toamna.

Și-alerg prin oraș după rețeta fericii, cu antene plouate, cu aripi tucurii. Student etern, frumoasă denumire și plină de tilcuri estivale: luceafăr repetent, scîlpînd în plină zi de fericire. Un plan are două fețe, nu ca omul, spunea cineva, poate acel prinț al matematicii, Gauss, ce-mi bîntuie nopțile cu formule și reverii: „Iată o teoremă, care pentru mine sună muzical, liric, epic”.

Studentii enigmatici și cumînți se strecoară pe ușile amfiteatrelor. „Vă place să plonjați în tot soiul de formule și să vă grozăviți cu ele. Plutiți în realitate, printre lucruri reale”. Am un costum alb, de gală... a desenului animat. Nu știu cum să acționez în fața subiectelor, să rid ori să plîng. A nu scrie nimic ar fi o fărâdelegă. Legile exprimă ceva de bun simț...”

„Lucrările voastre sînt asemenea unei table șterse cu un burete prea umed: dau impresia de jilav...”

Această ficțiune este o coproduție a studiourilor de poezie, umor negru și calambururi de iarnă, realizată cu sprijinul arhivei naționale de... actori desăvîrșiți: profesorul și studentul, pe scena vieții universitare. Două principii contrare, între care stă, barieră de potențial, nota examenelor trecute, prezente și viitoare.

VALENTIN SAMINTA ■

Ziua cea mai lungă

În urmă se văd pașii. În note norocul, cunoștințele rămîn pentru mai târziu vieții, în cărțile unde vei găsi sau nu răspunsuri la întrebările firești ca plînea cea de toate zilele. Jiltme zile de sesiune, grăbite ca un preludiv de libertate, cu obstacole obligatorii în fața ultimului salt spre vacanță. Hirtii fără colțuri îndoite, senzația de luptă fără adversar, nume și numele semnate în capul paginii, autentificînd dosare în

care ești cuprins. Înălțime, greutate, sex. Capacitate, efort, randament. Brînză bună în burduf de ciine. Integraliști și restanțieri. Bursieri și muștrați. Pîrghii pentru mîini pricepute. Baftă spun zidurile și fețele oamenilor, mai repede, exclamă ochii exasperați ai examinatorilor. Comisii de profesori consumînd merdenele, ușurînd clipele de plic-tiseală cu poante răsuflete.

Vorbe risipind cancanuri academice. Vată în urechi, schimbătoare de viteze la mîini. Ineditul examenelor privite fără emoții, cu corectarea acelorași teze și răspunsuri sufocant de exacte ale tocișarilor. Cum să nu iubești gafele și pe cel care le fac, spîrgînd monotonia. Doar ele rămîn în memorie, povestite ca o revanșă tîrzie dar deplină a non-conformismului. Clipele lungi ale așteptărilor. Fiecare se zbate închis în cușca sa de vise, de entuziasm și evadări promise. Vine vacanța cu trenul din Franța. La ferestrele căminelor se sting pe rînd luminile. Cu nostalgia de copii oboșiți, studenții pleacă acasă.

MIRCEA MITRUȚIU ■

Zgomote deasupra noastră

Mai întii, după ce s-a văzut că izolația cu bitum solicită periodice reparații, s-a ajuns la concluzia că tot clasicele acoperișuri cu țiglă sînt preferabile. Apoi, pînă ce ideea să se concretizeze, locatarii etajelor superioare au avut posibilitatea să urmărească evoluția citorva generații de... e apărute în tavane. Lucrările au început în toamnă. Au venit, una după alta, cîteva echipe de cercetare care au măsurat, au evaluat, au întors situația pe toate fețele. Uneori membrii echipei și-au suflecat și mințile, stîrnind firești speranțe. Rîdicarea efectivă a acoperișului a demarat însă abia după venirea iernii și eforturile (lăudabile) de a-l termina în timp cît mai scurt au atins punctul culminant chiar în timpul sesiunii. Firesc, ar spune cei familiarizați cu legile lui Murphy. Așa se face că dimineața o înlanțuire destul de puțin armonioasă de pocnete, trîntituri, trosnete și alte variațiuni pe aceeași temă dovedea oricărui student faptul că sus se lucrează. S-a stabilit la o scurtă întrunire, care a avut loc spontan pe hol, că orchestra are în dotare următoarele instrumente: una bucată ciocan pneumatic (zis pickamer), una bucată drujbă tip „Retezat”, n bucați ciocane, n/2 bucați fierăstraie de mină, n/2 cuie, ț bucați grinzi de lemn unde n. numărul de membri ai echipei, ț-captitate stabilită în funcție

de logaritmul numărului de trîntituri. Un sondaj de opinie pe tema „ce ar mai fi de trebuință pentru îmbunătățirea reliefului sonor?” a consolidat părerea că nu se poate reproșa nimic lucrătorilor de pe acoperiș în privința interesului depus în muncă.

Mai rău a fost pentru cei care și-au propus ca în sesiune să și... învețe: dangătul ciocanilor a fost neiertător. Bătăile, de ciocan sau de inimă (la studenți!) au avut aceeași intensitate, și o ritmicitate neabătută. Ca la galere.

DAN RAȚIU ■

Etimologii pierdute

Din punctul de vedere al studentului, sesiunea rimează perfect cu tensiune. Iar din punctul de vedere al sesiunii, student rimează, deși nu la fel de perfect și nu întotdeauna, cu prudent. Asta mai ales în anul I; după aceea rimele nu mai vor să se îmbrățeze sau pur și simplu nimeni nu le mai caută.

Dar care sînt poliile acestei tensiuni? Problema nu e foarte complicată: polaritatea se schimbă în funcție de ceea ce conține biletul de examen. Dacă acesta e câștigător, studentul e „cu plus” (emoții+cunoștințe); dacă biletul e necâștigător, studentul e „cu minus” și profesorul cu... +4. În cazul situației a doua se poate participa la o nouă trageră extraordinară (la sorți) toamnă-expres.

Oricum, folclorul oral de consolare al studenților a prevăzut și această situație: „Ai restanță, ai prestață!” (De observat că reciproca nu e valabilă întotdeauna). Ba chiar mai mult, e prevăzută și situația de a da un examen la aceeași dată dar... în alt an. Concluzent în acest sens e proverbul: „Primii zece ani sînt grei pînă-ajungi în anul III!”.

Pe lângă fizicienii și folcloriștii, ce spun oare astronomii? Sesiune=O cometă care trece la intervale (prea) regulate foarte aproape de noi. Sau prin care noi sîntem cei care trecem. Dar dacă sesiunea vine la date fixe, rezultatele rămîn mereu imprevizibile.

Un optimist ar spune că sesiunea înseamnă și o vacanță, pe cînd un pesimist vede lucrurile exact invers.

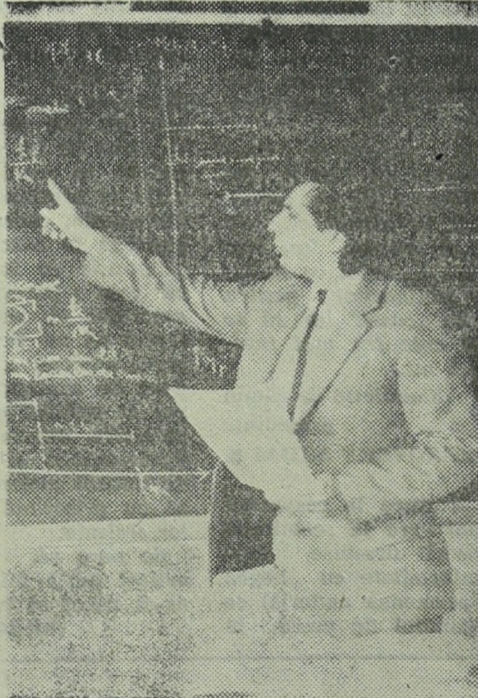
Deci, după iarnă, nu ne mai rămîne altceva de făcut decît să așteptăm V.A.R.A. Sesiunea sau vacanța?

FELICIAN SCOROBETE ■

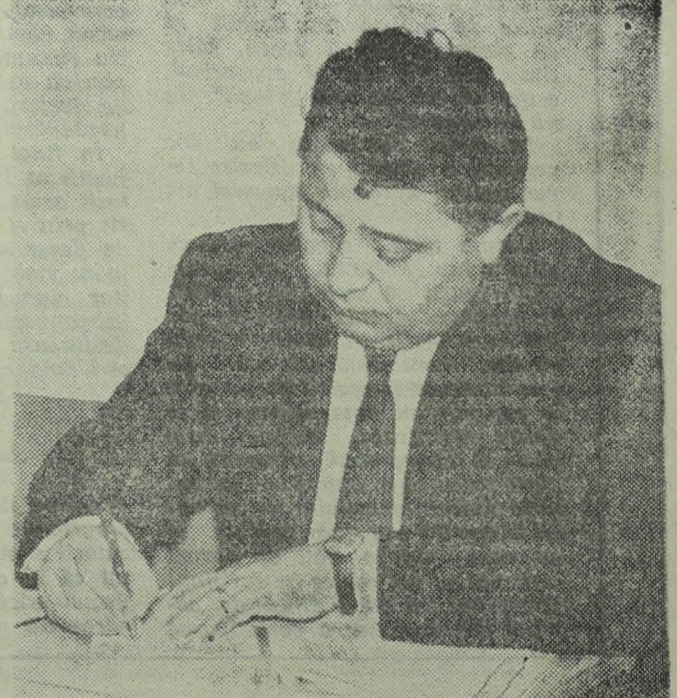
... o sesiune trăită „la cald”



— Și dacă, totuși, calculul este greșit?



— Îl refaceam de la prima cifră...



— Bravo! Nota 10! Teoretic poți deveni un bun director.



Să nu inventăm mereu roata

(Interviu cu conf. dr. Nicolae Diaconescu, șeful catedrei numărul 9, Anatomie și Urologie)

— Cînd începe în IMI activitatea de proiectare și care sînt etapele parcurse?

— La noi în Institut, procesul de învățămînt se desfășoară în două etape: preclinic și clinic. În general, temele proiectelor de diplomă sînt de specialități predate în timpul perioadei de învățămînt clinic, dar în cazul studenților atașați de disciplinele de laborator studiate în primii ani, aceștia pot să opteze pentru ele. Activitatea propriu-zisă începe la începutul anului V, lăsînd timp suficient pentru elaborarea detaliată a lucrării.

— Pe ce criterii sînt repartizați studenții la diferite discipline?

— Studenții nu sînt repartizați, ei își aleg tema în funcție de preferințe. Acestea sînt afișate la discipline, numărul lor fiind mult mai mare decît cel al studenților dintr-o serie. Temele rămase sînt reintroduse ca propuneri în anul următor. Cei de peste hotare sînt mai interesați în elaborarea proiectelor, la ei ținîndu-se cont la angajare mai ales de nota obținută la proiectul de stat.

— Găsește studenții bibliografia necesară la Biblioteca institutului?

— În general, da. Stăm mai slab cu unele lucrări la zi în diferite domenii, cazuri în care apelăm la bibliotecile din alte centre universitare sau la Biblioteca centrală. Sînt însă momente cînd se dispune de un singur exemplar, pentru care sînt mai multe cereri. Încercăm să ne descurcăm și prin xerografie sau apelînd la studenți.

— În ce măsură lucrările elaborate sînt originale?

— Noi spunem de multe ori: „Ce idee grozavă. Iată într-adevăr un lucru ce merită încercat”. De multe ori, din păcate, ideile rămîn între coperti, absolvenții pleacă liniștiți la noile locuri de muncă și proiectele iau drumul secretariatului. Temele fac parte din problematica disciplinei astfel încît de multe ori noi preluăm ideile bune și le ducem mai departe. Nivelul de implicare al studenților a crescut datorită frecvenței cererilor științifice care atrag și pregătesc studenții pentru anumite domenii. Ele nu cuprind, din păcate, întreaga masă de studenți, în special la anii mici.

● „NU DE PUȚINE ORI DIPLOMELE S-AU SOLDAT CU CERTI
MAI POTI MERGE PE FIȘII ● LISTELE ORIENTATIVE CU ME
SĂ VISĂM LA UN „MONOPOL“ AL ACP-ULUI, DAR NICI CU C
PE BAZA MEDIILOR A NEMULȚUMIT PE MULȚI STUDENȚI
● „SÎNT NEVOIT SĂ-MI FAC PROIECTUL LA FACULTATEA I

— Care este aplicabilitatea practică a proiectelor, cum și unde sînt aplicate acestea? Poate elabora un student la Medicină o lucrare absolut inedită și valoroasă?

— Fiecare dintre lucrările elaborate are o notă de originalitate, însă sînt rare cazurile cînd ele constituie o noutate absolută. În medicină adevăratele rezultate, se obțin după mulți ani de specializare și profesare. Pentru problemele noi avem nevoie de tehnică modernă, ceea ce și încercăm să introducem în măsura posibilităților la toate disciplinele. Cu o tehnică veche nu poți rezolva decît probleme vechi.

— În ce proporție sînt folosite orele dedicate activității de cercetare?

— În primul an nu sînt folosite aproape deloc. Potul se limitează la prezența la sedințele cercurilor sau participarea la sesiunile de comunicări științifice. Activitatea este deci aritmică. Urmează apoi bătălia pe ultimii metri, ceea ce duce la încropeală și superficialitate.

— Care este aportul profesorului coordonator la elaborarea lucrării? Ce ne puteți spune despre corelarea cu cercetarea contractuală și colectivele interdisciplinare?

— Începînd cu elaborarea temei,

a planului și tehnicilor de lucru, cadrul didactic coordonator este tot timpul alături de studenți. Sînt cazuri cînd conducătorul lucrării de diplomă face toată munca. Studentul trebuie să pună mina, să lucreze pentru ca să fie competent. De multe ori și noi învățăm de la ei, rămînem mirați de cunoștințele studenților în domeniul calculatoarelor, în electronică. Noi am terminat școala acum 30 de ani, ei însă au făcut, de multe ori, licee de specialitate. Cît despre colectivele interdisciplinare, știința e unică și astăzi nu mai poți merge pe fișii. S-a pornit de la un corp comun, s-a împărțit în ramuri și subramuri și acum ne dăm seama de necesitatea modificării lor. Dacă nu colaborezi cu alții rămîi izolat în afara rezultatelor de vîrf care, ca peste tot, se obțin lent.

— Cum și unde învață studenții să elaboreze un proiect? Există discipline pregătitoare în acest sens?

— Nu avem discipline care să pregătească efectiv studentul pentru elaborarea unui proiect. Sînt însă o serie de cursuri facultative pe lângă disciplinele teoretice de exemplu biostatistica, care îi învață cum să gîndească în fața unei teme. Se realizează o orientare privind elaborarea cercetării.

— Cum apreciați participarea diverselor cunoștințe cîpătate de parcursul studiiilor la conceperea proiectelor. În ce măsură proiectul de diplomă este o încununare a activității din timpul facultății, un indicator al nivelului de cunoștințe dobîndite?

— Nu, acesta nu reflectă toate cunoștințele studenților. Cunoștințele sînt răsfrînte în măsură indirectă. Tematica nu poate aborda toate profilurile însă în mod cert un student bun va duce cu acuratețe tema la bun sfîrșit. Am putea spune că e vorba într-un fel de o trăsătură de caracter.

— Ce apreciați mai mult la acordarea notei?

— Inițial, avem în față o listă orientativă cu mediile absolvenților. În general se caută să nu fie săltat un student slab cu două, trei puncte față de media lui. La noi aplicabilitate înseamnă explorare, diagnostic și tratament. Ținem cont de modul în care studentul a pătruns esența problemei, de felul în care a înțeles să o prezinte.

— Ce propuneri de îmbunătățiri aveți?

— Consider utilă redactarea și publicarea unui scurt rezumat al ideilor originale, care să apară într-un buletin de informare. Ar fi un schimb util de idei și în plus, un stimulent pentru studenți în activitatea lor. Să știm și noi ce au făcut alții ca să nu inventăm mereu roata.

MIRCEA MITRUȚIU

**Dacă nu e
pasiune...**

Începînd de cîteva săptămîni, lucrările de diplomă au devenit cea mai arzătoare problemă a anilor termi-

Dreptul la replică

În vara anului 1987, un dezerat al Facultății de Mecanică agricolă a fost împlinit, și anume acela ca facultatea să aibă pentru studenții săi un cîmin separat. Bucuria a fost mare, mai ales în rîndul studenților.

Pentru a schimba în interior înfățișarea cîminului (pe atunci deloc aspectuoasă, putem spune chiar urîtă) rămasă de la studenții cazați înainte, cu studenții facultății noastre s-au zăgăvit și vopsit camerele, sălile de lectură, pe coridoare și holuri. De asemenea, s-au montat 1.000 kg geamuri, s-au reparat grupurile sanitare și completat chiuvetele și oglinzile lipsă. În sălile de lectură s-a adus mobilier adecvat studiului, iar una din sălile de lectură este dotată și cu planșete pentru desen. Între timp, s-a reparat și acoperisul, astfel că azi nu mai „plouă” în nici-o cameră.

În clubul cîminului au loc periodice expuneri pe diferite teme, audii muzicale sau seri ale grupelor.

Despre toate această muncă, pînă acum, Forumul studentesc nu a reușit să scrie. În schimb, în numărul 4 (121) 1988, în urma unei vizite în cîmin a unora din corespondenții săi, au fost inserate inexactități pe care le considerăm tendințioase și le dorim rectificate. Astfel, cum poate fi interpretată afirmația că „facultatea l-a ajutat — pe interlocutorul articolului — să vadă lucrurile așa cum trebuie și nu cum sînt?” Sau ce dovezi concrete se pot aduce în sprijinul afirmației că la sedința de comitet din acea seară participarea

directorului educativ era extraordinară? A uitat oare autorul articolului că a acceptat cu greu ca vicepreședintele cu probleme sociale din cadrul comitetului să-l însoțească prin cîminul motivînd că și dînsul a locuit în cîmin și îl cunoaște? Atunci cum e cu rugămîntea pentru însoțitor? Și despre ce „vendetta” este vorba? Nu cumva interperarea de la poarta cîminului de către alt membru din comitet,

Căminul nostru, casa noastră

ca și solicitarea legitimației de corespondent l-au deranjat și a văzut cîminul 2/C cu alți ochi? Nu sîntem sub nici-o formă împotriva exemplelor concrete, dar ne declarăm hotărît împotriva neadevărului.

În final ne punem în mod justificat întrebarea: Cui a folosit acest articol? Ce s-a urmărit prin el? A constituit el, cum de drept ar fi trebuit, un element mobilizator, astfel ca în viitor munca studenților pentru înfrumusețarea „casei” lor să se desfășoare la cote tot mai înalte? Evident că nu.

Comitetul de cîmin

președinte

DRIENOVSKY MIHAI ■

Înainte de a trece la răspunsul propriu-zis, am vrea să reamintim autorilor scrisorii deschise, faptul că în conformitate cu Legea Presei orice asemenea material se adresează organului de presă în

termen de o lună de la apariția articolului respectiv. Chiar și o publicație studentescă se supune aceluiași reguli. Totuși, conform dreptului la replică și în spiritul ideii că nu avem nimic de ascuns, am dat curs materialului primit.

În primul rînd, permiteți-ne să cităm din articolul publicat în nr. 4 (121)/1988. „Acum doi ani, cînd s-a preluat cîminul de la Electro și Chimie, starea sa a impus numeroase reparații, inclusiv cea a hidroizolației”. Gînd la gînd cu bucurie. Se pare că asta au vrut să spună și autorii scrisorii des-

chise. Poate că dinșii nu au avut suficient timp, în cele patru luni scurse de la apariția revistei, să citească cu atenție articolul.

O participare, apoi, poate fi extraordinară nu atît prin ineditul său, cît mai ales prin importanța sa, ceea ce nu poate fi negat (tăgăduit) în cazul directorului educativ al cîminului 2/C, tov. Nica Constantin, cadru didactic cu experiență în această activitate. O propoziție ce începe cu „probabil că” este o părere pur subiectivă a autorului ei, astfel încît tocmai faptul că au deranjat numai părerile subiective, care, repetăm, țin doar de concepția autorului și nu pot fi evitate, și nu adevărurile obiective, exprimate pe parcursul documentării și sesizate ca atare de autorii articolului, demonstrează cu prisosință temeinicia faptelor sesizate.

Se pare că, într-adevăr, acest articol nu a folosit nimănui, deși ar fi putut să o facă.

MIRCEA MITRUȚIU ■

LUCRARILOR DE DIPLOMA

INOVIATOR. ● IDEILE RĂMIN ÎNTE COPERTI ● ACTIVITATEA STUDENȚILOR ESTE ARITMICĂ ● ÎN ȘTIINȚĂ NU
BOLVENȚILOR ● LUCRĂRI CIMINȚI LIPSITE DE ÎNDRĂZNEALĂ ȘI DE PERSPECTIVA DE ANSAMBLU ● AR FI ABSURD
MARGINALIZARE A ACESTUIA N-AR FI BINE SĂ NE ÎMPĂCĂM ● REPARTIZAREA TEMELOR ÎN EXCLUSIVITATE
CONTACT CU CALCULATORUL PERSONAL ● „BIBLIOGRAFIA OFERITĂ DE BIBLIOTECĂ NU E PEA CONSISTENTĂ”
● NU E NEVOIE CA IDEEA DE PLECARE SĂ FIE NEAPĂRAT ORIGINALĂ PENTRU CA PROIECTUL SĂ FIE BUN
● „DACĂ NU E PASIUNE, NU IESE NIMIC!”

ETC”, îmi spune Adrian Pop secretarul anului IV E. Și la ei după împărțirea temelor, melor de proiect, primele ședințe de ACP sînt dedicate familiarizării studenților cu discipline de mare interes în vederea viitorului proiect, cum ar fi „Tehnică experimentală”, „Inventică”, „Tehnică de calcul”.

Deocamdată însă și pentru ei proiectul e ceva foarte vag și îndepărtat. Tot în două laboratoare îi găsim pe cei din IV AC, și ei proaspeți posesori ai temelor de proiect. Repartizarea s-a făcut în cadrul anului pe baza aceluiași principii enunțate de secretarul anului IV ETC, ceea ce înseamnă că inițiativele bune „prind” repede.

Dar problema cea mai mare cu care se confruntă e lipsa calculatoarelor din seria PC. Ștefan Tekei îmi spune că secția AC are în prezent pentru cei cinci ani de studiu două astfel de calculatoare și că doar la unul din ele poți avea succes. „Sînt nevoit să-mi fac proiectul la Facultatea de Medicină”, îmi mărturisește Adrian Lascu. Ioana Bălată adaugă că la aceste calculatoare nu poți intra decît dimineața, în timpul cursurilor, așa că vrînd-nevrînd trebuie să renunți la ceva.

Întîlnirea cu trei fete din V E îmi prilejuiește și cunoașterea problemelor ridicate de proiect celor din ultimul an. Aflu de la ele că în cadrul anului V E repartizarea temelor în exclusivitate pe baza mediilor a nemulțumit pe mulți. „S-a întîmplat să te pasioneze într-adevăr o temă foarte mult dar să nu o poți lua din cauza unei medii mai mici, și culmea, cel cu o medie mare care a luat-o să nu aibă habar măcar despre ce este vorba”, îmi spune Angela Boncea. „Ar trebui să mai existe și, alte criterii”.

Le întreb dacă le plac temele primite. „Temele sînt interesante și pasionante”, sare repede Loredana Șerbecu și adaugă: „Din păcate bibliografia oferită de bibliotecă nu e prea consistentă”. Dă ca exemplu cazul ei, a trebuit să apeleze la niște prieteni din alte orașe pentru a face rost de

cărțile de care are nevoie. Sfaturi pentru cei din anii mici? „Materiile din care se dau temele predindu-se doar în semestrul II al anului IV și-n anul V să se intereseze bine despre tema pe care o vor. „Cînd încep să se documenteze pot avea surprize neplăcute” spune Liliana Moise. Cred că vorbește din proprie experiență. „Niște întîlniri cu conducătorii de proiect ar fi foarte necesare înainte”, adaugă ea. Angela Boncea intervine din nou: „Studiul temeinic al limbilor străine, în special limbajul tehnic e necesar ca aerul pentru proiect. Îmi arată un vraf de reviste străine pe care trebuie să le studieze. Pe mine m-a convins. Mă duc acasă și mă apuc să învăț la franceză.”

Am vrut să aflu și părerea conducătorilor de proiect. Tovarășa drîng, Cornelia Ivașcu, șef de lucrări în cadrul catedrei Electroenergetică mi-a răspuns cu amabilitate și competență la toate întrebările. Nu se poate face o delimitare precisă a proiectelor cu idei originale de celelalte...” mi-a răspuns dînsa. „Majoritatea proiectelor avînd ca punct de plecare idei originale”.

Aflu în continuare că nu e nevoie ca ideea de plecare să fie neapărat originală pentru ca proiectul să fie bun. Îmi dă exemplul concret al proiectelor realizate în cadrul catedrei în ultimii ani, care au avut ca temă optimizarea unor dispozitive de automatizare deja existente în economia națională. Nu de puține ori acestea s-au soldat cu certificate de inovator, unele chiar aparținînd în exclusivitate studenților.

„Biblioteca într-adevăr oferă cam puțin” adaugă dînsa și continuă „cădrele didactice însă pun la dispoziția celor cu adevărat pasionați suficiente materiale astfel încît ei să poată găsi tot ce au nevoie pentru rezolvarea problemelor legate de proiect”. Nu pot să închei acest articol fără a adăuga cele spuse de un profesor care a rezumat foarte succint condiția de realizare a unui proiect bun: „Dom’le, dacă nu e pasiune, nu iese nimic!”

FLORIN PETOLEA ■

Un amatorism fără orizont

La Facultatea de Filologie lucrarea de diplomă este proba unei aptitudini didactice ori a unei vocații scriitoricești. Ea reprezintă sinteza unor eforturi susținute în toți anii de studiu, un aleph al introducerii în universul culturii și al artei, o primă viziune cu accente personale, pe un drum de muncă spirituală care va dura o viață întreagă.

Dacă trecem repede peste lucrările „cuminți” (lipsite de îndrăzneală și de o perspectivă de ansamblu, cu un cuvînt: însăși lîri de probleme fără tresăriri personale și care răspund unei singure necesități, strict „obiective” — obținerea unei diplome), tot o repede ochire critică merită și o a doua „categorie” de lucrări: cele concentrate pe aspecte fundamentale ale domeniului abordat, tratate cu o siguranță de maestru, „rezolvate” cu dezinvoitură și cu infumurată suficiență. Merită o atenție mult mai ma-

re lucrările conecrescute din nivelul real al unui tînar, care a intuit gravitatea actului de cultură, vastitatea domeniului și relativitatea esențială a oricărei teorii și oricărui sistem. Un asemenea tînar intelectual nu-și închipuie că lucrarea lui de diplomă este omologabilă cu cele de prim rang ale domeniului respectiv. Dacă absolventul nostru lansează în paginile lucrării sale probleme și întrebări, plecînd de la alții, dar pe care le trăiește cum se spune, la temperaturi înalte, propunînd noi aserțiuni și noi contextualizări, credem că el și-a îndeplinit condiția științifică necesară și putem să-i așteptăm cu emoție și speranțe alte și alte lucrări. Sînt de dorit, credem, asemenea lucrări care nu vizează exhaustivul, dar din ideile cărora se pot naște alte idei. În plus, ele izvorăsc din pasiunea cercetării cu bătaie lungă, cuprinzînd întregul spațiu al vieții, de cele mai multe ori.

După această sumară și fără pretenții de tipologie trecere în revistă a lucrărilor care se practică în sfera Facultăților de Filologie, se cuvine să zăbovim puțin asupra „ritualului” de alegere sau propunere a subiectelor. Ar trebui, poate mai multă inițiativă din partea studenților. Sugestia de titlu să le aparțină și să fie din sfera lor de preocupări și pasiuni, ceea ce ar asigura din start aptitudinea și plăcerea redactării. Lipsind acest interes intim pentru afirmare ori, la bifarea unui subiect de pe științifică, se recurge, de prea multe listă afișată...

Aspecte similare sînt de semnalat și în raporturile candidat-conducător științific. Cînd există un atașament intim față de temă, candidatul citește cu pasiune bibliografia critică aferentă. Conducătorul științific, specialist al „perioadei” din care face parte tema, va lărgi bibliografia, sugerînd și lucrări de filosofie sau estetică — impulsuri pentru candidat de a „bor-da din noi perspective traiecul critic. Discuțiile și observațiile conducătorului științific se grevează în aceste cazuri pe o vocație receptivă, capabilă să aducă în paginile lucrării sale idei noi, noi piste de interpretare. Fiecare capitol redactat permite noi dialoguri cu conducătorul științific, perfecționări substanțiale ale viziunii critice, precum și adevăruri stilistice necesare.

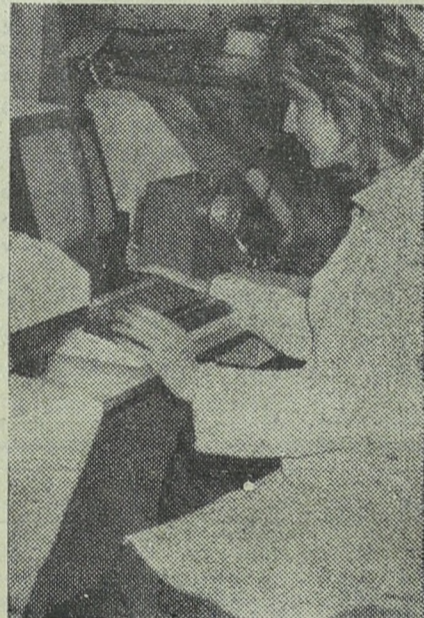
ADRIAN MIOC ■

N-ar fi păcat ?

Cu siguranță, cel mai important element în formarea specialistului pe băncile facultății îl constituie proiectul de diplomă. Această lucrare, ce încununează (cel puțin așa ar trebui) anii de studiu universitar, se prezintă pe de o parte ca o posibilitate de afirmare a fermentului creator și novator în tehnică și știință, iar pe de alta demonstrează persistența unor stagnări nedorite, cu care tînarul se confruntă în anumite cazuri.

Astfel, studentul Duțu Elnholz (V TCM) a optat pentru un proiect atrăgător în domeniul tehnologiilor neconvenționale, anume „Dispozitivul pentru translația circulară a electro-dului sculă la prelucrarea prin ero-

ziune electrică”, avînd ca îndrumător pe tov. asistent D. Marințu. Menirea lucrării amintite constă în extinderea posibilităților de generare cinematică a unor suprafețe de mare complexitate. În condițiile prelucrării la o precizie ridicată, durata de lucru putînd scădea de cca. zece ori, cu repercurșiuni evidente asupra creșterii productivității. Sistemul nu prezintă o noutate de ultimă oră la nivel național. Cu toate acestea, faptul să studentul a optat din propria inițiativă pentru lucrare, faptul că a fost interesat și mai ales atras denotă preocuparea sa pentru viitoarea postură de



Practica proiectului de diplomă la Electrotehnică

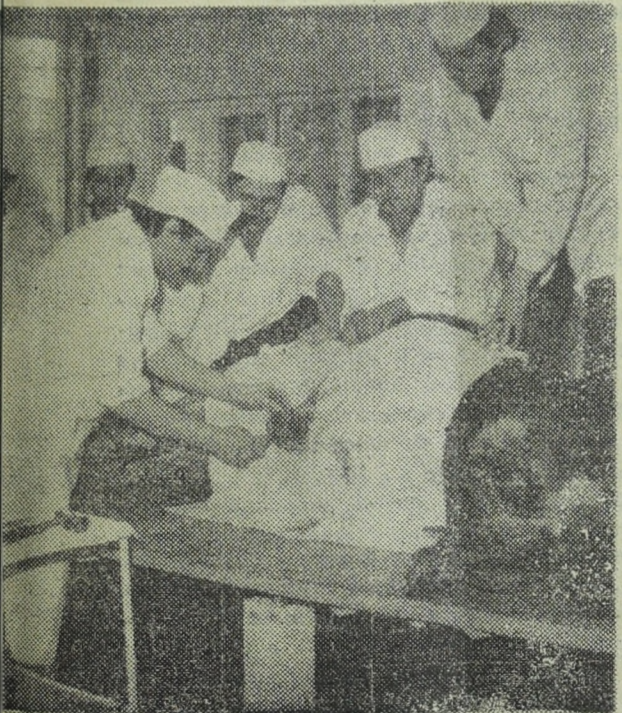
inginer și, evident, acel fericit sentiment juvenil manifestat față de tot ceea ce se cheamă ne-convențional.

Pînă aici toate bune și frumoase, numai că entuziasmul caracteristic în genere fiecăruia dintre noi ar avea nevoie de un ferment exterior fără de care munca de cercetare și proiectare va suferi iremediabil. Iată că, în opinia colegului nostru (împărtășită dealtfel de mulți alții) o dificultate ar constitui-o programul excesiv de încărcat al anului terminal. Interes există, la fel și pasiune. — Studentul muncește la proiect, consultă bibliografia, se consultă cu îndrumătorul — și, cînd îl este lumea mai dragă, intervine cine știe ce activitate profesională sau obștească de „urgență stringentă”. Ar fi, desigur, absurd să visăm la un „monopol” al ACP-ului. Dar nici cu o oarecare marginalizare a acestuia n-ar fi bine să ne împăcăm. Căci, de la cel avizat în primul rînd, am luat cunoștință despre rolul hotărîtor jucat de proiectul de diplomă. Și n-ar fi păcat să se ducă ne ripă tragerea de inimă a viitorului absolvent din cauza unui timp neadecvat distribuit?

Duțu se exprimase ceva mai plastic. Într-adevăr, credem noi, binișor că totuși mai folosim condiționalul optativ pentru „păcat”.

OVIDIU GULEȘ ■

Pagini realizate de membrii cercului presă



Proiectul de diplomă la Medicină Veterinară.

Cronica literară

In aceste vremuri, când poezia își caută o identitate așa-zis nouă, derutată oarecum de propria-i vehemență față de o tradiție resimțită ca obstacol, volumul lui Mircea Bârsilă poate fi socotit îndrăzneț. El este tradițional, înțelegând prin aceasta că nu poate fi socotit nici inovator, nici descoperitor de zone poetice neobișnuite, ori mai puțin exploatare. Dimpotrivă, poezia sa este impregnată de o cuminență doar pe alocuri violentată prin asociații insolite și, de cele mai multe ori, penetrante; însă metamorfozele la care sînt supuse teme și imagini, devin aproape tabu prin folosire, dinăla epuzarea lor semantică, sînt surprinzătoare. Nimeni mai riscant decît a scrie acum despre moarte și timp, despre inocență sau despre gustul înțelepciunii ca o liniște venită din înțelegere și acceptare. Și totuși, poetul o face, cu încredințarea celui ce știe că mai presus de toate, trebuie să-și urmeze drumul să ai curajul înfruntării abisurilor. Primul său volum este dovada grăitoare a căutărilor înspre situația în lume a propriei ființe; *„Obrazul celălalt al lumii”* (Albatros, 1982) pregătește acest al doilea volum, venit ca o adăncire a ceea ce acolo stătea mai degrabă sub semnul latenței decît al rostirii.

Nucleul pe care poetul îl păstrează, căutându-i fețe și nuanțe relevante perceptibile și în volumul de debut (axat pe luciditatea înțelegerii de sine de o

oarecare îndrjire și sentențiozitate) este timpul: pătruns în materialitatea versului, el este asemeni elementelor obscure folosite de alchimisti: combinațiile lor misterioase, menite să ducă la obținerea aurului.

ALCHIMIA TIMPULUI

Anotimpurile sînt ciudate, contorsionate, supuse unei dilatări neobișnuite (*Primăvară, Cimpie*), se întind peste lume cu atotputernic greutăți lor, de parcă ar purta cu ele veșnicia (*Secetă*). Și momentele zilei sînt redete tot prin gros-planuri și tușe îngroșate (*Amiază*): poetul cuprinde o lume parcă încremenită în uitare, pentru care timpul, deși niciodată același, s-a oprit: „Autarhie / a de sine — amiază — și eclipsă / totală a efemerului un festin al luminii / la care iau parte și duhurile / exultînd într-o cîntare fără cuvinte. Se vede / palpitatea îndepărtată — undeva dincolo / de nemișcarea și de claritatea lucrurilor — / a unui secret ce ne scapă // (...) // Se văd corăbii / dintr-un timp nedefinit”. (Esen despre amiază).

Dinspre aceste coordonate oarecum obiective se face intrarea într-un timp interior, axat pe percepția eului — singur ori în relație cu lumea (subiectivă sau obiectuală). Cuminența și răzvrătirea sînt deopotrivă prezente, căci neputința în fața timpului nu poate fi îndurată fără împotrivire, deși aceasta nu are nimic din disperarea damnării (*Bocet, Mare fără corăbii, Pictură, Printre ele*). Contaminarea de timp este inevitabilă (*Cel care voi fi*), el locuind în trupul de carne — fantosă neputincioasă în fața necuprinsului. Flița este astfel așezată implacabil sub semnul temporalității (*Autoportret D*), între ale cărui limite alternative, singura posibilitate de a rămîne demn este acceptarea unei ordini trans-personale a trecerii prin lume (*Hainele lor*). Într-un spațiu

Între cele două secțiuni ale volumului există o diferență de profunzime (asumare): prima este un preambul al celei de-a doua, în care timpul devine o limită de depășit, fiind tot mai transparentă tentația eliberării (*Poem despre cocori*). Însă confruntarea cu limitele are o nuanță de prestabilire, oricare ar fi căile trecerii, finalul este dinainte pecetluit: „O primăvară la fel ca celelalte / cu pomi înfășurați pînă la rădăcini / în maramă / aldoma femeii într-un nor alb / cînd scutură sacul de fînă, / O primăvară ai cărei pomi înfloriți / vor fi pentru mine ca linia de sosire / pentru un atlet, / o ușă prin care voi dispărea / în lungul tunel bîntuit de umbre — străinele chipuri — / și unde nu se aude nimic / în afară de dangătul absolutului pur”. (Unde nu se aude nimic). Flița în timp are două moduri de manifestare, viața și moartea, în raport cu care nimic altceva nu mai este semnificativ: scrișul, refugiu în copilărie, invocarea teluricului — toate nu sînt decît căi ale apropierii de moarte (*Primele secvențe, Doar atît, Puterile pămîntului II, Legăturile noastre*).

Statornicită de obiceiuri și legi venind din vechime, există o ordine pe care poezia încearcă să o redea în frumusețea și simplitatea ei, atît de greu de pătruns. Gîndul poetului rămîne deocamdată mai mult la nivelul suprafeței (întinderii), al unei linii de mijloc, ca o suspendare între abisuri și cer. Impersonalizarea prin care poetul evită patetismul, îl situează în acest interval aparent ocrotitor, la răscrucea marilor încercări. El se află în zona atît de rîvnită a poeziei, volumul său fiind, neîndoieinic, deopotrivă o certitudine și o promisiune.

RĂDICA BORSA ■

* Mircea Bârsilă, *Argint galben*, Albatros, 1988.

UN „IDEOLOG CULTURAL”

Nu doar vibrația unei aspirații europene (întreținută de un elan utopic, cum spun gurile rele), ci chiar peceata unei conștiințe europene (blamînd, tocmai, europocentrismul) descifrînd în textele lui Adrian Marino, o minte lucidă, îmbibată de seriozitate și profesionalism. Marino crede în cultura profesionalizată, specializată, tehnicizată, surculind amatorismul și improvizatia. Rezultă, deci, sensul programatic, militant, integrator, exportabil al eforturilor sale. Cum un incipit absolut nu e posibil, hermeneutul se mișcă pe un traseu istoric pensînd elementele precursore, recuperînd și reordonînd materia, topînd fragmentele în sinteze personale, vizînd originalitatea, personalitatea și independența culturală. Iată, abia schițată, frumoasa răzvrătire a comparatistului, îngăduind ieșirea din criză, închegînd un sistem opus variantei academice, inactuale, sigilînd demersul ideologic într-un larg context cultural. Reorientîndu-se spre teoria literaturii, propunînd o modernizare ca tentativă radicală, definînd un obiect precis, autonom, noul comparatism se implică în actualitatea ideologică, vizează cooperarea în dublu sens, deschiderea („propunerii” pe care Adrian Marino le avansa în *Etiemble* sau le comparatisme militant). *Etiemble* însuși, considerat un patron al regenerării comparatistului contemporan schițează în *Ouverture* („sur un comparatisme planétaire” (1988), direcțiile noului comparatism — polemic, ofensiv, militant. Despre tezele noului comparatism Marino a discutat pe larg în *Tribuna* (v. nr. 14, 7 aprilie 1988) notînd că acest comparatism „generalist” vehiculînd un sistem de invariante (elemente comune și recurente) devine un instrument al teoriei literare inductive; că sensul lui recuperator (nutrit, prin pancronism, de larga mișcare pentru modificarea spiritului epocii) are o rază planetară, reabilitînd lite-

raturile marginale/marginalizate; că dintr-o disciplină academică, absentă de la marile confruntări noul comparatism se va implica în mod direct în actualitatea ideologică, refuzînd sensul unic, depășînd obstacolele și prejudecățile ideologice, „îmbolnăvindu-se” de criticism (tratînd literatura „ca atare”).

Iată, doar amintite, preocupările de avertură, competitive la scară europeană ale lui Adrian Marino vizînd un comparatism integral redefinit, cu o miză teoretică și militantă, modificîndu-și chiar punctul de plecare. Este vorba de o „altă apropiere” de literatură și de „literaritatea” ei, o schimbare de perspectivă și, implicit, de metodologie, o orientare spre teoretic și general fără pretenția — hilară — de a oferi soluții definitive și fără putința — absurdă — de a întrușupa o competență universală. Dar aceas-

eseu < eseu < eseu

tă critică „teoretică” va recupera, va dezvolta, va integra, va topi toate „anticipările comparatiste”; ea evoluează în sensul unei critici paralele, independente de textul literar.

Provocînd și „controlînd” destinul, izbîndînd „pe cont propriu”, uimind (de ce să nu recunoaștem?) prin disciplina studiului și forța exegetică, Adrian Marino reprezintă în critica românească o „categorie aeratificată” (cum nota, simpatic dar ic însuși autorul în discuție); considerîndu-se „critic de idei literare”, autor programatic, doctrinar, Marino concretizează pas cu pas — în conformitate cu formula temperamentală, rîvnînd „așeza voluptoasă” — scenariul unui veritabil „epos ideologic” (Mircea Martin).

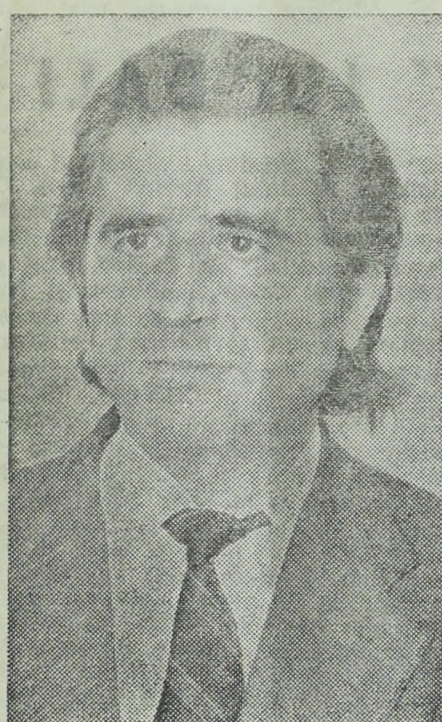
Ideocritica pe care o profesează se vrea deci o nouă critică. Fiîndcă Adrian Marino nu mai crede în literatură ci în metaliteratură, hermeneutica ideilor — intrinsec creatoare — vizează o reconstrucție coerentă, monumentală, convertînd literatura la o „reflexie de mari proporții asupra condiției și tehnicii sale” — nelipsită, desigur, de o coloratură subiectivă. Așadar, criticii nu i se va recunoaște ca domeniu literaritate; o situație privilegiată va avea, totuși, critica idelilor literare deși privirea glacială a demiurgului atinge freamătul literaturii care se face

„închegînd” tabloul. Un lung război pe care Marino îl poartă cu foiletonistica ar explica, parțial, opțiunea. Refuzînd loja de critic, agitația sterilă, amatorismul agresiv, tifla sprintară, altfel-zis bogata „literatură orală”, Adrian Marino s-a refugiat în Bibliopolis, departe de foșnetul culselor, macerînd atîtea energii. Așeza „criticului”, voința de autoconstrucție, tenacitatea și invidiabilele resurse converg în a contracara jocul orb al întâmplării; Adrian Marino și-a provocat destinul, îmblînzîndu-l parcurgînd în timp treptele unei deveniri. Adrian Marino nu iubește „omul de litere”; rîvnînd în secret la un „idealism anacronic”, hermeneutul se înverșunează, cum spuneam, împotriva „literaturilor”, turnînd în portretul-robot al omului de litere o „psihologie eternă”. Va incrimina deci vanitatea și mutilările morale, va condamna baletul conjunctural, focurile de artificii ale celor care — vîînd cu orice preț gloria — seduc galeria. Deslușim în aceste violente luări de poziție un subtext etic; și, nu mai puțin, ambiția construcției culturale, vestejînd mentalitatea fragmentaristă.

Negreșit, o asemenea bătălie cere avînt polemic. El nu-i lipsește lui Adrian Marino dar hermeneutul depreciază stilul jurnalistic, infierbîntarea pasională, hiperbolele fluturate cu amuzament pamfletar dorînd „să fure atenția opiniei publice” (cum spunea Călinescu în *Fronța copiilor*). El va condamna „excesul de subiectivism, impresionism și jurnalism literar” oferînd — dimpotrivă — o analiză critică „rece obiectivă, ferită de entuziasme neofite” (v. *Hermeneutica lui Mircea Eliade*, p. 8-9). Purtător al unui punct de vedere specific, original, împins la dimensiuni europene, fără nici o concesie spiritului minor, Adrian Marino trage un semnal de alarmă: faza amatorismului, a artizanatului critic s-a isprăvit.

Prezența europeană, Marino înseamnă (încă) o șansă pentru cultura noastră. Marele solitar alergător de cursă lungă a ieșit în Europa. Himera afirmării, acea „lege misterioasă” (după Călinescu) care ar governa impunerea noastră în ochii străinătății suportă — prin breșa Marino — o corecție: în contextul translației spre Est stă în putința criticii de la noi să devină exportatoare, pregătînd premisele unui „șoc literar”, lepădîndu-se de eticheta împovăraătoare a unui produs balcanic, pitoresc.

ADRIAN DINU RACHIERU ■



Lumină din lumină

Ultimul cuvânt scris de cel ce ne-a fost dascăl întru suflet și minte se referă la „existența ca întemeiere”, moartea însăși fiind privită ca „întemeiere postexistențială a omului”. Ca orice întemeiere, și aceasta din urmă cere o jertfă — jertfa lăsării în urmă a „gîndurilor negîndite”, a „lucrurilor nelucrate”, a „bucuriilor nebucurate”, a „zilelor nezilite”. Și ne-a mai învățat ceva dascălul nostru, repetîndu-ne de ne-nămărate ori cuvintele în care atît a crezut și care i-au fost călăuză: „Cînd zidești, să te zidești!” Și Vasile Crețu a fost cel dintîi care s-a zidit, întru veșnică dăruire, la temelia casei spirituale în care a îndrumat pașii altor generații, sădindu-le în suflete dorul de lumină și oferindu-le astfel înțeleapta învățătură că lumina din lumină se naște. Tot ce mai putem face acum este să nu o lăsăm a se stînge.

Chiar dacă firul zilelor i-a fost curmat de mereu prea nerăbdătoarea ursitoare, chiar dacă timpul n-a mai

avut răbdare, înjumătățindu-l, totuși în urmă-i rămîn acele neuitate aventuri spirituale în care l-am însoțit cu emoție și din care am înțeles că „lumea nu se străbate cu piciorul, ci cu gîndul”, precum și că „la streșina unui gînd curat, minciuna nu face țurțuri”. O singură cale mai rămăsese nestrăbătută dar aceea era „calea cea lungă, lungă fără umbră”, pe care pornește acum către o lume de neînchipuit — lumea „fără dor” și „fără milă”. Ne-a vorbit de atîtea ori despre această ultimă călătorie ca despre o aventură a unei supreme cunoașteri, dar și ca despre o semnificativă întoarcere în Pămîntul-Mumă. De aceea se cuvine să rostim, în numele celui care a devenit „dalb pribeag”, cuvintele ce preced reînțînirea cu țărîna:

„Pămînte, pămînte,
D-astă sară nainte,
Tu să-mi fii părinte!
Să nu te grăbești
Să mă putrezești”.

Ne-a vorbit, însă, și despre mentalitatea tradițională românească, în cadrele căreia i-a plăcut să adaste și care respinge ideea de neființă, de neant, căreia i-o opune pe aceea de nemurire, fiindcă viața nu poate fi învînsă decît în aparență, ea, de fapt, își continuă nestingherită cursul înspre mereu alte orizonturi. Am tras de aici învățătura că omul colectivității tradiționale nu numai că, prin această cultură căreia i-a dat naștere, face dovada cunoașterii normelor unei ființări în limitele bunului și răului strămoșești, dar — în chip deosebit — își dezvăluie arta de a se stînge cu demnitate. A muri devine sinonim cu a deveni mai înțelept prin intrarea în rîndul „celor de sub tălpi”, cum îi numea profesorul nostru pe cei dispăruți dintre noi.

Am pomenit aici doar cîteva din lecțiile de viață dăruite cu modestie de dascălul, dar și de omul Vasile Crețu. S-ar cuveni, acum, să fi mulțumim pentru acestea toate, pentru că a existat, pentru că ne-a împărțit tuturor, generos, aceea lumină din lumină și cum altfel am putea-o face decît, urmîndu-i pilda, dăruindu-ne la rîndul nostru, ca adevărați aventurieri venind dinspre și porînd înspre mereu mai înalte constelații ale spiritului.

M.S.

DISCURSUL FOLCLORIC

Ethosul folcloric — sistem deschis, cartea de debut editorial a lui Vasile Tudor Crețu, reprezintă o admirabilă introducere în cercetarea științifică a folclorului. Fundamentată atît ideologic cît și ideatic, în vecinătatea unei modernități bazată pe o bibliografie fundamentală, volumul discută perspicace și nuanțat aspecte esențiale din domeniul etnologiei. De asemenea, trebuie precizat, de la început, că referințele bibliografice sînt dublate de o matură stăpînire terminologică și un foarte pătrunzător spirit de discernămint critic. Ethosul folcloric... (1980) a fost premiată de către Uniunea Scriitorilor, ceea ce vine să confirme valoarea interpretării și expresiei științifice.

În ultimele decenii, domeniul folcloristicii s-a lărgit considerabil. Cercetarea produselor artistice populare nu se mai oprește numai la investigația de teren, ci presupune o abordare teoretică susținută, avînd, ca element de fond, o complexă pregătire interdisciplinară. Sociologia, antropologia, subliniază Vasile T. Crețu, etnologia și filosofia converg în explicitarea sensurilor și semnificațiilor fenomenelor culturii folclorice. Cultura populară nu este văzută de exeget ca un sistem guvernă de legi imuabile, închis, autarhic, ci ca o structură dinamică, deschisă înnoirilor, alimentată esențial de o permanentă confruntare cu realul istoric.

Expunerea lui Vasile T. Crețu debutează prin precizarea conceptelor teoretice și metodologice, apăsîndu-se concomitent la „izvoare” filosofice, la estetica lui Kant și Hegel, la teoria arhetipurilor a lui C. G. Jung, la sugestii ale an-

tropologiei structurale. Într-o convergență creatoare, care permite cercetătorului să considere fenomenul folcloric atît în planul diacroniei sale, cît și în cel sincron. Punctul central, iradiant, al demersului interpretativ îl formează, după cum ne spune autorul însuși: „relația dialectică dintre real și imaginar în procesul cristalizării faptului artistic de tip folcloric”. (pp. 10-11, s.a.). „Desigur, accentuează exegetul, tema nu e nouă, mărturie stînd numărul mare de lucrări dedicate acestui aspect hotărîtor al creației umane, în general”. (p. 11). Multe lucrări, e drept, dar concluziile sînt de cele mai multe ori contradictorii.

După preambului exclusiv teoretic, următoarele capitole se structurează pe un echilibru între perspectiva teoretică și datele comentate. Grila ideatică a autorului, subtil întrețesută pe sugestii din antropologie, sociologie sau filosofie, se valdează pe baza textelor folclorice, culese de autor, în anchetele sale, începînd cu anul 1966. Garnitura exemplificărilor dau cărții, dincolo de adevărul științific, o pregnantă culoare locală (bănățeană), o naturalitate ce „îmbîlînzește” linia demonstrațiilor științifice.

Primul capitol, dedicat relației dintre imaginație și memorie, îi oferă autorului prilejul de a-și deschide interpretarea spre idei sau păreri din cărțile lui Freud, Bachelard, Starobinski etc. Termenii: mit, rit și simbol formează nucleul ideatic al demonstrațiilor din următorul capitol, prilej pentru etnologul timișorean să introducă în discuție categoria fantasticului, aferentă textelor

folclorice. Sînt propuse următoarele concluzii: în comparație cu miticul, care reprezintă ordinea, armonia, fantasticul este acel element necunoscut, acea fisură, de care vorbește și Roger Caillois. Fantasticul este deci nefirescul, cel care violează o ordine, spre deosebire de miraculos, care reiese din logica interioră a basmului: „moartea nefirească a unui membru tînăr al colectivității. Tot în perimetrul fantasticului includem și descințele, ca texte rituale cu valoare strategică, menite să înlăture situațiile limitate din viața individului sau a grupului. Subordonăm, așadar, domeniul fantasticului acele situații și texte care postulează omul și existența sub auspiciile derutei și incertitudinii,

rupînd temporar armonia vieții”. (p. 73). Fantasticul contribuie la trecerea omului din mythos în logos, ceea ce ar echivala cu deschiderea discursului folcloric îndătinat. Tratarea analitică a fantasticului folcloric se desfășoară în capitolul următor, în care, după sugestii din J. Huizinga, Vasile T. Crețu propune o teorie a ludicului popular.

Sinteza ideilor discutate și nuanțate în toate capitolele volumului folcloric fundamental: drumul. Fără a rămîne în conul de umbră al bibliografiei, autorul Ethosului folcloric — impune idei originale, dovedind un spirit științific de excepție.

ADRIAN MIOC ■

TRECERE ȘI PETRECERE

Destinul a menit ca, în această iarnă, să apară cele din urmă gînduri așternute de hîrtie* de acela care avea să părăsească mult prea curînd „lumea cu dor”. Și tot destinul a făcut ca aceste gînduri să adaste apra paradigmei întemeierii, intersectîndu-i principalele axe ordonatoare, începînd cu întemeierea statală, continuînd cu cea comunitară, domestică, matrimonială, existențială și socială și încheînd cu cea postexistențială. Zăbovind „homerice” asupra acesteia din urmă, profesorul o caracteriza drept o „întegrare în neamul etern al strămoșilor”. (p. 136).

Studiul se deschide cu o amplă privire asupra conceptului de cultură, analizat dintr-o perspectivă trichotomică: etnologică, intelectuală și psihologică și definit ca renaștere a omului, în urma nașterii sale biologice, prin asimilarea conștientă a corpus-ului de informații patrimoniale. Apropierea de acest concept presupune parcursul unui traiect procesual constituit din cîteva „praguri”. Cel dintîi este acela cognitiv (cultura satisface apetitul gnoseologic al omului), urmat de cel axiologic (granița dintre neutralitate și valoare poate fi străpunsă în direcția valorii prin investirea cu sens a fenomenelor, iar cea de a doua coerciție este aceea a suprapunerii perfecte a acestora cu elementele sistemului tradițional de valori), apoi cel creator (preluarea valorilor nu este mimetică, ci critică) și, în fine, cel praxiologic (realizează integrarea valorilor în viața socială). Detașîndu-se de clasificarea consacrată a culturilor în orale și scrise, autorul îi opune o tipologie originală, cuprinzînd: culturile arhaice, așezate la baza celorlalte două tipuri și caracterizate printr-o „maximă circumscriere ritualică a comportamentelor” (p. 14), culturile tradiționale și culturile moderne. Se face și binevenita precizare că spațiul de dezvoltare a culturii l-a constituit etnia, care a dus la formarea comunității de tip tradițional, a cărei stabilitate este asigurată, în chip deosebit, prin păstrarea cu sfînțenie a tradițiilor.

Fîind preocupat de rolul formativ și informativ al obiceiurilor tradiționale, definite drept „limbaj ceremonializat” (p. 37), autorul consideră că, prin cultură, omul se adaptează la sistemul naturii. Deși în prima parte a studiului se referă la o detașare de natural prin mijlocirea culturalului (sînt evocate aici ca momente cardinale, în evenimentialitatea lor evolutivă, animismul, cosmomorfismul și magia), nu ne aflăm în fața nici unui paradox, ci ideea este aceea a unei necesare prime desprinderi de natural cu un scop cognitiv bine precizat, în vederea unei reîntoarceri dialectice către natural. Afirmăția este susținută și de conturarea relațiilor „de rudenie” a omului cu cosmosul: Soarele îi este tată, Pămîntul — mamă, Codrul — frate, Copacul — naș, mire ori chiar dublu dendromorf.

Deosebit de interesant se dovedește și capitolul referitor la viața familială. Se pare că omul colectivității tradiționale are nostalgia unei consonanțe cu pulsul universal, drept care ne apare firească figurarea toposului locuit de el ca o serie de cercuri concentrice concretizate prin: suprafața terestră, satul, casa și vatra. Așadar, noțiunea de „acasă” în-

globează toate aceste macro- și micro-spaiii sacre. Două sînt dimensiunile definitorii ale satului precum și ale casei românești: țărîșul — evident „axis mundi” și vatra — atît cea concretă, fizică, în jurul căreia se săvîrșesc acte rituale de importanță majoră pentru „ai casei”, precum și cea spirituală, denuind o realitate ce continuă să existe în mentalitatea tradițională. În centrul comun al tuturor acestor cercuri, centru către care converg toate energiile universului, dar care și iradiază, la rîndu-i, energie, se află focul, intermediarul între uman și cosmic. De fapt, legătura ce ia naștere este una de natură heliacă, deoarece „puntea” se stabilește între două focuri sacre: cel solar, al astrului dătător de viață, și cel terestru, care nu este altceva decît un înlocuitor al focului de sorginte uranică. Rămînd fidel afirmației făcute de Mircea Eliade, autorul conchide că, în mod cert, casa nu reprezintă un perimetru autarhic ci, dimpotrivă, o deschidere către natură, către cosmos.

Un capitol de mare profunzime este acela care abordează o problemă asupra căreia s-a glosat prea puțin în bibliografia de specialitate. Acest ultim capitol delimitează viața psihică a omului în două mari etape: una de trecere, care durează pînă în momentul ceremoniei nupțiale, deci pînă la dobîndirea deplinei maturității, și una de petrecere, care debutează odată cu intrarea în casă, cu „căsătoria”, etimologic vorbind, și care „nu mai are nevoie de prim-planuri actanțiale, ci de integrarea prin fapte în rîndul oamenilor”. (p. 100). Inițierea puberilor are ca ultim scop intrarea în așa numitul „anonimat al maturității”, așezat sub zodia unui „fond deontic activ”. Originalitatea viziunii constă în aceea că vîrsta maturității nu mai este privită ca etapă neutră, de tranziție între cele două trepte fundamentale ale existenței: căsătoria și moartea, ci dobîndește astfel aura unei situații conștiente în exemplaritate. Lucrurile pe care cel intrat în rîndul membrilor maturi ai colectivității le lucrează sînt atît de natură obișnuită, casnică, dar și cele ce depășesc sfera banalului, inserîndu-se în cadrul celor exemplare, performate la nivel social și ceremonial. În acest fel, maturitatea își construiește două edificii: unul material — casa și unul moral — ethos-ul, deoarece convingerea profesorului Vasile Tudor Crețu a fost aceea că „prin lucrul-lucrat l se asigură fiecăruî individ din comunitate identitate și justificare socială”. (p. 94).

Chiar dacă autorul studiilor Ethosul folcloric — sistem deschis (1980) și Existența ca întemeiere (1988) și-a lăsat nelucrată o mare parte a lucrurilor, a izbutit totuși să aducă, prin truda minții, dar și a sufletului, dovada lipsei de temelie a sintagmei ce arunca asupra vîrstei mature vălul anonimatului. Aceste două studii constituie, de fapt, pietrele de temelie pe care profesorul Vasile Tudor Crețu le-a așezat avînd în față imaginea întregii zidiri, pe care nu i-a mai fost dat a o înălța.

MONICA STOIAN ■

* Vasile Tudor Crețu, Existența ca întemeiere. Perspectivă etnologică, Editura Facla, 1988.

Semnificații regăsite

Înainte de toate, cum s-a afirmat deja, religia nu se ivește fragmentar, ci ca o dedublare globală a lumii reale. Această dedublare este efectul unor importante transformări economice, sociale și gno-seologice. Dezvăluirea acestora va putea explica necesitatea inexorabilă a religiei pentru omul primitiv. Un asemenea mod de abordare este impus de realitatea că religia, ca și morala, dreptul, arta, „nu au o istorie, ele nu au o dezvoltare proprie, ci oamănii, dezvoltând producția lor materială și relațiile lor materiale, transformă odată cu această realitate și gândirea lor, și produsele gândirii lor“ (K. Marx, Fr. Engels — Ideologia germană, București, 1956, p. 23).

Din punct de vedere economic, încă din primele faze ale paleoliticului superior (epoca lui homo sapiens sapiens) se constată accentuarea diviziunii muncii. Paralele, sînt în plină desfășurare o serie de alte procese economice: trecerea de la stadiul nomad la cel sedentar, eforturile de exploatare cât mai variată și eficientă a unei arii restrinse de teren, lupta pentru satisfacerea unor nevoi sporite de hrană (creșterea populației fiind un fenomen, constant și în această perioadă timpurie a civilizației umane). Toate aceste fenomene intensifică tonusul vieții colective și transformă radical relațiile interumane. Arheologii și antropologii evidențiază pentru această etapă procesul de întărire a ginții matrilineare, proces început încă din epoca anterioară, a lui homo sapiens neanderthalis, și finalizat prin instaurarea în colectivitate a unor relații eminamente sociale, în locul celor pur biologice. În această etapă, ca dovadă, sînt prezente primele interdicții (tabuuri) alimentare, sexuale, de producție etc. — interdicții ce constituie expresia elocventă a ponderii pe care o ocupă acum factorul social în viața primitivului.

Cea mai importantă consecință a trecerii de la stadiul de „ceată“ la cel de colectivitate socială (proces desfășurat de-a lungul a mai multe mii de

Sincretismul primitiv

ani) pare să fie apariția și dezvoltarea practicii cu mijloace și scopuri sociale. Activitatea haotică a primitivului devine treptat o preocupare profund umană, sursă și mijloc de cunoaștere. Or, constituirea practicii ca mijloc de cunoaștere a pus primitivul în fața unei probleme vitale pentru viitorul său și al speciei: desprinderea teoriei de activitatea nemijlocită de transformare a realității, a generalului de particular. Această inevitabilă separare, impusă de necesitatea păstrării (individual dar și colectiv) a experienței acumulate, va favoriza cristalizarea primelor explicații subiective ale lumii, deci a unor explicații de ansamblu, globale, asupra realității. (vezi P. Caraton — Geneza sacralului, București, 1967, pp. 45—47).

De ce homo sapiens sapiens a întâmpinat această problemă? Intrucît „el“ este primul tip de om pentru care experiența practică nu mai rămîne o achiziție individuală, menită să piară o dată cu individul, ci devine un bun social, destinat valorificării colective și transmiterii în timp. Se simțea nevoia fructificării fiecărei noi informații dar generalizarea se dovedea anevoioasă, rămînea în mare măsură (încă) sub influența hazardului și iraționalului ce domneau (încă) la nivelul practicii, adică al activității cotidiene. Astfel, generalizările din această perioadă sînt reduse ca sferă și (lucrul cel mai important), chiar dacă în parte sînt eronate, pentru început nu vor avea un caracter religios, ele vînzînd fenomenele concrete (cu care intră în contact nemijlocit în lupta de supraviețuire) și nu ansamblul lor. Dar, apucînd pe drumul generalizării, omul nu putea ajunge decât la religie: teoreticul o la inevitabil înaintea practicii, completînd de la sine acolo unde experiența nu l-a oferit încă informații suficiente. „Ogîndirea exactă (s.n.) a naturii este extrem de distilată, ea fiind produsul unei îndelungate istorii a experienței“. (Fr. Engels — Anti-Dühring, București, 1952, p. 408).

Mulți timp reprezentările denaturate vor coexista „pașnic“ cu cele veridice. Fenomen verificat prin descoperirea în secolul nostru a unor triburi australiene aflate încă în faza neoliticului inferior. Ea acestea, ca și la homo sapiens sapiens, universul este o lume de „dublete“: fiecare obiect sau fenomen al lumii materiale are un aspect „vizibil“ și altul „invizibil“ (produs al subiectivității). Pentru moment, ambele fațete ale fenomenului sînt la fel de concrete, iar cea vizibilă datorită sincretismului primitiv (altfel spus, datorită încă slabei încrederi în teoretic) continuă să fie determinantă în ochii săi. Abia ulterior — cum vom vedea, născîndu-se și ideea de suflet ca dublet al omului și ideea unei lumi de dincolo — ca dublet global al lumii vizibile, paralel cu o „născîntă a opoziției dintre individ și grup (formare a interdicțiilor — tabuurilor — tot mai numeroase). „Invizibilul“ își va subordona în cele din urmă „vizibilul“.

LUCIAN ROTARIU ■

Artă plastică

„PROVOCAREA“ LUI DALI

În acest început de 1989, s-a retras din mijlocul zarvei ce l-a însoțit pretutindeni de la afirmarea sa unul dintre cei mai celebri și mai contestați artiști ai Secolului XX: Salvador Dali.

Spaniol de origine, își începe ascensiunea în mediul artistic francez, unde „Manifestul suprarealist“ din 1924 a lui André Breton anunță un „dadaism al celor care reușesc“. Debutînd sub influența stilului metafizic a lui Carra și de Chirico, Dali aderă în 1929 la suprarealism, devenind în scurt timp unul din principalii săi promotori. Faptul este remarcabil, deoarece alături de Dali activau Max Ernst, Arp, Masson, Yves Tanguy, Magritte, Delvaux, Miró, Giacometti, Victor Brauner, ca să-i numim numai pe cîțiva din suprarealiștii ce vor deveni celebri.

Grafician, pictor, scriitor, Dali este un artist care pe lângă talent are rara calitate de a ști să-și popularizeze opera. Autoproclamîndu-se geniu, șocînd prin non conformism (muștile sale lipite cu miere se vor asemăna toare cu ale antenelor albinelor), stîrnea în jurul persoanei sale o curiozitate și un interes ce se vor transforma mai tirziu în celebritate. Talentul său literar îl ajută să se exprime despre pictură și metodele pe care le folosește, devenind astfel principalul teoretician al suprarealiștilor.

Primele lucrări, date din 1929, probează interferența cu universul creației lui Chagall, Duchamp și chiar Henri Rousseau.

Un moment important în istoria suprarealismului îl constituie „expoziția de colaje“ deschisă la Paris în 1930. Alături de Juan Gris, Miró, Rene Magritte, Picabia, Picasso, Yves Tanguy, Dali expune lucrări ce în scurt timp vor deveni celebre. Lucrarea „Primele zile ale primăverii“, afișează o originalitate ostentativă, s-ar putea spune chiar agresivă. Iar „Obiectul funcției simbolice“ datată în 1931 alătură grupări heteroclitice de forme, obținînd prin colaj o transfigurare surprinzătoare a forței sugestive a obiectelor. Într-adevăr, colajul devine în mîinile suprarealiștilor adevărată „alchimie a imaginii vizuale“, după cum remarcă Max Ernst.

Numeroasele lucrări teoretice publicate de Dali conturează concepția sa artistică, denumită de el „paranoic-critică“ și expusă pentru prima dată în lucrarea „Femeia vizibilă“. Perioada cea mai prolifică a creației sale la secolul se situează între 1930 și 1944. În acest interval, Dali va expune picturi definite de el ca fiind „fotografii de vise pictate manual“ și care îi vor aduce adevărata celebritate.

Alături de italianul Giorgio de Chirico și de Marc Chagall, alți doi exponenți de primă mărime ai suprarealismului, Dali e preocupat de misterul trecerii ireversibile a timpului, obsesie încastrată în tabloul „Persistența memoriei“ (1932). Vor urma apoi celebrele: „Vestigiile atavice după ploaie“ (1934), „Girafa în flă-

cări“ (1935), „Presiunea războiului civil“ (1936), „Ispitirea Sfîntului Anton“ (1944). Capodoperele sînt peisaje ce par ireale realizate printr-o permanentă provocare a imaginației creatoare, închegînd de fiecare dată un întreg alcătuit din viziuni morbide și halucinante. În toate se distinge o tehnică desăvîrșită, apropiată ca stil și manieră de execuție de-a lui Jacques Rous David, important clasic al picturii secolului al XIX-lea. Ultimul război mondial va sili pe mulți artiști să părăsească zbruciumata Europă, adăpostindu-se pe pămînt american. Printre ei — Dali. Alături de Chagall, va ajunge la New York, unde prin expozițiile realizate își va spori considerabil celebritatea. Spre sfîrșitul vieții se va întoarce în Spania, unde în satul său natal, Figueras, va întemeia un muzeu Salvador Dali. O mare parte din lucrările aflate în proprietatea sa vor fi expuse aici într-o alăturare de capodopere și kitschuri, contrariind și bulversînd privitorii. Nu lipsește nici automobilul dărăpănat expus la expoziția de la Paris din 1938, în care ploua continuu peste manechinele reprezentîndu-l pe Dali împreună cu soția sa Gala. Acest muzeu definește cum nu se poate bine personalitatea întemeietorului său, plină de contradicții, mereu înclinat spre mistificare. Acum, la despărțirea de artist, rămîne în urma sa opera, singura în măsură să răspundă la întrebarea: Cine a fost Salvador Dali?

DAN COCLICI ■



Salvador Dali — Vestigii atavice după ploaie

Avangardismul românesc

(Continuare din pagina 10)

Către sfîrșitul anilor '20, o grupare de tineri autori s-a detașat în favoarea suprarealismului francez. Integraliștii i-au criticat aspru atît pe ei cît și pe modelul lor — André Breton. După concepția lui Voronca și Sernet, suprarealismul era inapt să dea un răspuns la chemarea secolului „dat fiind faptul că principiul său de bază e dezagregarea excesivă, deci descompunerea. Stilul epocii ar trebui impregnat de o direcție constructivă, cum este integralismul. În acest sens, numere întregi ale revistei Integral fuseseră dedicate diferiților reprezentanți ai literaturii, picturii, artelor plastice, teatrului, filmului, dansului, muzicii și arhitecturii.

De la anunțarea oficială a suprarealismului prin André Breton în 1924, această direcție a început să se manifeste printr-un fel de concurență la constructivism și integralism și a găsit printre avangardiștii români tot mai mulți simpatizanți. Marea putere de atracție a suprarealismului rezultă din întrebarea pusă CONSECVENT, despre acțiunea socială a literaturii în prezent. În manifestul Poezia pe care vrem s-o facem, scriitorii Geo Bogza, Paul Păun, Gherasim Luca și pictorul S. Perahim cereau o creație poetică militantă pentru milioanele de oameni „exasperați de mizerie și nedreptate“. Ca „aspecte a realității imediate“, adecvată, ei au ales reportajul. Reportajele „sarcastice“ ale lui Brunea-Fox și „poeziile reportaj“ rău-famate ale lui Geo Bogza fac parte dintre realizările cele mai originale ale literaturii avangardiste românești.

După 1940 scriitorii avangardei se putea exprima public tot mai puțin sub presiunea ideologiei fasciste și a practicilor totalitare ale regimului, devenit național fascist și monarhic; fuseseră nevoiți să renunțe la revistele lor și să-și limiteze drastic activitatea. Situația apăsătoare, și pentru mulți amenințătoare, a dus la apariția unor poezii conținînd imagini emoționante ale unui apocalips apropiat, dar și viziuni ale unui viitor cu o lume nouă și deceptă — cum a fost, de exemplu, Cîntecul despre revoltă, dragoste și moarte al lui Geo Bogza.

O dovadă convingătoare a vitalității suprarealismului sînt publicațiile de după război ale unor autori mai tineri, ca Geo Dumitrescu și Constantin Tonegaru. Mai ales primul, remarcat deja în 1941 prin volumul Aritmetică, a devenit în 1946, cu ocazia publicării volumului Libertatea de a trage cu pușca, „șeful“ avangardei românești de după război.

Din anii '70 literatura avangardei este încorporată în totalitatea ei culturii naționale românești. Realizările ei sînt azi recunoscute din două puncte de vedere: ea a obligat literatura națională să se deschidă preocupărilor universale, de înnoire și a reușit să introducă o componentă națională, românească, în avangarda europeană. În opoziția ei față de faptele deja consacrate, în apetitul ei pentru experiment și prin procedeele și tehnicile utilizate, avangarda „istorică“ a devenit — împotriva propriei ei voințe — cultivatoare de tradiții.

Omul, dintotdeauna și de pretutindeni, a avut și a trăit sentimentul insatisfacției, al neîmplinirii. Pe de o parte, limitata sa existență, pe de altă parte, nemărginirea celor necunoscute l-au provocat această senzație, l-au făcut prizonierul acestui mistuitor sentiment. De aici, firesc, mereu, aspirația spre împlinire. Această aspirație l-a înobilat, i-a dat vieții sale o justificare, un sens, o direcție, o dimensiune. Dorința armonizării, nostalgia întregului. Nevoia de exprimare, de comunicare. Și, mai mult decât orice, arta i-a oferit prilejul. Cuvântul, apoi, probabil, incantația, însuflețirea pietrei, capricioasa și supla linie, zbaterea culorii, grațioasa mișcare. Și totuși, parcă ceva rămânea insuficient exprimat. Poate supliciu lui Prometeu, cazna perpetuă a lui Sisif, destinul tragic al lui Oedip, indoielile lui Hamlet, torturile lui Richard al III-lea, gelozia lui Othello, năvitatea sublimă a Ioanei d'Arc, capriciile vântului sau infidelitatea apei. Sau unele erau spuse în așa fel încât parcă altcineva era așteptat să le spună altfel. Poate nașterea unei națiuni, sau modul de existență al samurailor, legenda lui Faust, tragica poveste a lui Romeo și a Julietei sale, sau marile înclăștări ale anilor 1905, 1917, nebunia și violența generalizate ale anilor '40. Dorința ne-o spune altfel, necesitatea de a exprima cât mai mult.

Nu cred că acestea să fi fost frământările fraților Louis (1864-1948) și Auguste Lumière (1862-1954) când în ziua de 13 februarie 1895 au brevetat „cinematograful Lumière”. O invenție ca oricare alta. O invenție la care s-a ajuns, poate, din întâmplare, dar, oricum, cu bucurie, din plăcere. O invenție care a fost folosită, în primele luni, în primii ani, cu bucurie, din plăcere. Probabil că ei, rudele lor, vecinii lor, au fost surprinși să se vadă ieșind din casă, dimineața, sau în amurg, ori întorcându-se, stînd la masă, hoinărind pe aleile parcului. Să se vadă în momente și în împrejurări care trecuseră. Omul căpătase visatul prilej de-a se confrunța cu sine însuși, nu în plan imaginar, ci concret, așa cum se comportase el adineauri, ieri, alaltăieri, acum o lună.

FASCINAȚIA IMAGINII

În anul trecut, viața începuse să-i pară reversibilă. Avea posibilitatea să se controleze, să se corecteze. Să facă haz de alții și, mai ales, de sine însuși și, astfel, să înceapă să se convingă că este mai inteligent decât i se părea. Putea să aducă argumente, documente palpabile că „așa a fost”. Și astăzi putem vedea, prin intermediul documentarelor lui L. Lumière „Ieșirea din uzinele Lumière”, „Acvariu”, „Ieșirea din port”, „Lansarea unei nave”, „Partida de cărți”, „Sosirea trenului în gară la La Ciotat”, „Dejunul copilului”, „Pompierii” și prima comedie din istoria cinematografului „Grădinarul stropit”. Documentele fraților Lumière au devenit o veritabilă cronică a acelor ani de pionierat, prezentate de operatorii lor din întreaga lume, prima proiecție comercială, cu public, a avut loc în ziua de 28 decembrie 1895 în subsolul lui „Grand Café” din Paris. Nu numai ei, rudele lor, vecinii lor și alții, cunoscuți sau necunoscuți, au căpătat nesperatul și, totuși așteptatul prilej de-a se confrunța cu ei înșiși, ci cinematograful, pentru omenire, atunci dar, mai ales apoi, a devenit memoria ei vie. Fapte, întâmplări, evenimente care, fără această „cutie magică”, ar fi fost mistuite de timp, ne sînt transmise în toată autenticitatea lor, iar noi le putem, de asemenea, transmite altora. Dar nu numai argumente pentru „așa a fost”, ci și mijloc pentru a exprima altfel și, de multe ori, mai bine, mai convingător, mai nuanțat, mai sugestiv, sentimente, dorințe, visuri, idei, aspirații, prăbușiri, mentalități, concepții, viziuni. Investigarea lumii invizibile, posibilitatea vizualizării acesteia în forme și nuanțe atât de diferite și în mișcare, iată o incredibilă noutate. Din acest punct de vedere cinematograful este mult mai apropiat de artele plastice decât, cum greșit se pare și se susține chiar, de literatură. Cinematograful „Este cel mai bun instrument pentru a exprima lumea viselor, a emoțiilor, a instinctului”. Se pare că cinematograful a fost inventat pentru a exprima viața subconștientului, ale cărui rădăcini pătrund atât de profund în poezie... „Dar eu cer cinematografului să depună mărturie asupra lumii, asupra a tot ce este mai important în real. Realitatea este multiplă și poate avea mii de semnificații diverse pentru oameni diferiți. Vreau să am o viziune integrală asupra realității; vreau să pătrund în lumea minunată a necunoscutului” (Luis Bunuel), Roberto Rossellini spune că filmul este „o abordare a realității, care devine fapt artistic, un instrument care poate conduce spre dezbătutarea unor lucruri pe care ochiul nu poate să le perceapă”.

Cinematograful este o artă de sinteză, o artă sincretică.

MIRCEA DUMITRESCU

Simbolistica numerelor (II)

Revista Forum studențesc continuă să vă ofere o serie de microarticole traduse din cunoscutul Dictionaire de symboles, aparținând lui Jean Chevalier și Alain Gheerbrant, apărut în 1986 la Editions Robert Laffont/Jupiter.

CINCI

Numărul 5 își trage simbolistica din ceea ce este, pe de o parte, suma primului număr par și a primului număr impar (2+3); pe de altă parte, mijlocul primelor două numere. Este semnul unirii, numărul nupțial zic pitagoreicii; număr și al centrului, al armoniei și al echilibrului. Va fi deci cifra hieroga-

miilor, căsătoria, principiului celest (3) și al principiului terestru matern (2). Este și simbolul omului (cu brațele depărtate, acesta pare dispus în cinci părți în formă de cruce: cele două brațe, bustul, centrul - adăpos, al inimii -, capul, cele două picioare. În aceeași măsură, simbol al universului: două axe, una verticală și cealaltă orizontală, trecînd prin același centru; simbol al ordinii și perfecțiunii (...). Armonia pentagonală a pitagoreicilor își lasă amprenta în arhitectura catedralelor gotice. Steaua cu cinci ramuri, floarea cu cinci petale este plasată, simbolismul ermetic, în centrul crucii celor patru elemente: este quint-esența sau eterul. 5 în raport cu 6 este microcosmosul, omul individual în raportul cu Omul universal.

ȘAPTE

Șapte corespunde celor 7 zile ale săptămîinii, celor 7 planete, celor 7 grade ale perfecțiunii, celor 7 sfere sau grade celeste, celor 7 petale ale trandafirului (...), celor 7 brațe ale arborelui cosmic și sacrificial al șamanismului. Numărul 7 e caracteristic cultului lui Apollo (...). Apare în nenumărate tradiții și legende grecești: cele 7 Hesperide, cele 7 porți ale Tebei, cei 7 fii și cele 7 fiice ale Niobei; cele 7 coarde ale lirei, cele 7 sfere. Există 7 embleme ale lui Budha. Cele 7 culori ale curcubeului și cele 7 note ale gamei diatonice.

„Aveam obiceiul să-i desenez pe Mickey Mouse și avionul său. Cu Dick Tracy era simplu, totul era să-i desenez nasul. Și pe Flash Gordon îl puteam face. Lui Gery Mulligan i-am făcut o caricatură prin '40, care arăta exact ca el!”

John Lennon a început să picteze după ce și-a făcut un renume muzical; la fel Charlie Parker, Joni Mitchell, Tony Bennett și acum Miles Davis. El a început serios — am putea spune că a devenit chiar obsedat — prin a face schițe, în 1979, cam tot atunci când s-a lăsat de droguri (lucru care nu e neapărat o coincidență). Nu este ceva neobișnuit pentru muzicieni să ajungă să picteze.

Această activitate liniștită și privată poate fi un minunat refugiu pentru cineva care-și petrece viața într-o continuă încordare, cineva care are nevoie (îndeosebi) și de aplauze. Este necesar un anumit grad de „abilitate naturală” pentru a începe, dar nu este neapărat necesar un antrena-

ment pentru a avea o satisfacție imediată (ca în jazz). Acest lucru arareori se împlinște invers. Imaginați-vă un pictor care se apucă de vioră la 50 de ani. Bineînțeles, ca în orice artă (în ziua de azi), trebuie ca la un moment dat să te decizi asupra unui anumit grad de investiție (doar nu poți rămîne un diletant pentru restul vieții). Miles afirmă o dată că antrenamentul muzical este foarte important pentru a-ți forma o „finete a interpretării”. Într-o zi a fost întrebat dacă la fel se procedează și în pictură. „Prima melodie la pian pe care Art Tatum (unul din cei mai mari pianisti ai anilor '30-a auzit-o), a fost un boogie-woogie la „cilindru” (părintele gramofonului, respectiv al pickup-ului de azi)” spunea Davis. El nu știa că era vorba de 2 pianisti. Credea că așa trebuia să sune un pian și așa a învățat să cînte, ca doi pianisti deodată. Unii oameni nu trebuie să știe neapărat teorie, deoarece au în ei acel ceva ce nu se poate învăța din cărți”.

Miles este foarte cunoscut (în jazz) pentru pauzele sale, așa-numitele sincope. Fiind întrebat dacă se folosește de aceleași principii și în pictură, el răspunde: „Băiatul care are grijă de mine, acasă în California, se numește Mike. Într-o zi l-am întrebat: „Îți place asta?” iar el mi-a răspuns: „Mi-a plăcut șeful! Mi-a plăcut încă înainte de a o termina!” Deci părerea lui e că am mers prea departe. De aceea a trebuit să învăț și cînd să mă opresc. În jazz, știu cînd să mă opresc, dar în pictură problema se pune altfel”.

În concertul de la Avery Fisher Hall — Los Angeles — în august 1989, Miles Davis a dovedit

OPT

Opt este pretutindeni numărul echilibrului cosmic. Este numărul direcțiilor cardinale, la care se adaugă cel al direcțiilor intermediare (...), e adeseori numărul spițelor roșii, de la rotația celtică la Roata Legii lui Budha. E cel al petalelor de lotus (...). Să amintim, pentru a încheia, că semnul matematic al infinitului este un 8 culcat (...).

TREISPREZECE

Încă din antichitate, numărul 13 a fost considerat ca fiind de rău augur. Filip al Macedoniei, adăugîndu-și s t a t u i a celor Doisprezece Zei principali, în timpul unei procesiuni, muri asasinat puțin după aceea la teatru (...). Kabbala denumește 13 spirite ale răului (...).

MIC DICȚIONAR DE SIMBOLURI

Totuși, al treisprezecelea într-un grup apare, de asemenea în Antichitate, ca cel mai puternic și sublim. Este cazul lui Zeus în cortegiul celor doisprezece zei, în mijlocul cărora el stă sau merge, ca un al treisprezecelea, după Platon și Ovidiu, distinct de ceilalți prin superioritatea sa. Ulysse, al treisprezecelea din grupul său, scapă apetitului devorator al Cyclopului (...).

Cifra sacră fundamentală în astronomie, calendarul și teologia vechilor mexicani: cei treisprezece zei și zeul treisprezece în Popol-Vuh; soarele la zănit și cele douăsprezece stele; cei doisprezece zei ai ploilor, ipostaze ale celui de-al treisprezecelea care este și primul, sau marele zeu al cerului (...).

La azteci, este cifra timpului însuși, cea care reprezintă încheierea seriei temporale. Este asociată numărului 52, secolul aztec (13x4), ligatura anilor pentru durata sorilor. Primul și al patrulea soare, care au durat 676 de ani fiecare sînt perfecți, pentru că nu conțin decât cele două numere: 13x52=676. Treisprezece zile este și durată săptămîinii aztece.

În general, acest număr ar corespunde unei refaceri, cu nuanța peiorativă că ar fi vorba mai puțin de a re-crea decât de a reface ceva. Ar reprezenta, de exemplu, perpetua re-urcare a stîncii de către Sisif sau butoful Danaidelor imposibil de umplut.

DIANA LUCACI

o vastă și variată experiență. Ritmul agresiv, jocurile de lumini și costumele scilpitoare ale muzicienilor din trupa sa au întregit aura de rock'n roll a show-ului. Miles a fost bineînțeles, principala forță, vedeta în spectacol, dansind neobosit acoperind scena, fiecare moment, fiecare gest, fiecare notă fiind urmărite îndeaproape de publicul hipnotizat. Ca un „manitu” conducînd un ritual tribal, el puncta fiecare motiv muzical stîmulindu-și discipolii prin solourile sale.

În același an, Miles a expus câteva din picturile sale la Madrid, unde n-a scos din păcate, nici un sunet din trompeta sa. Totuși, la o conferință de presă, s-a folosit de ocazie pentru a spune câteva cuvinte despre viitorul său album ce-l va scoate fără concursul producătorului său Marcus Miller. „... Marcus a stagnat, așa că m-am decis să mă lipsesc de el. Cu el nu mai merge. Vreau ceva viu, ca-n concert. Cînd am scos celă-

UN JAZZMAN LA ȘEVALET !

lalt album, Miller, a venit la mine cu piesa aceea, „TUTU”. Nu mi-a plăcut de loc. După ce am înregistrat-o, n-am putut dormi noaptea. Mă obseda ideea de a fi cîntat așa ceva. Ce cîntam la New York este foarte diferit de ce cînt aici, în California”. Davis și-a încheiat speech-ul de la Madrid spunînd: „De 62 de ani mă zbat în „morcirla” asta. De 62 de ani... Arăt eu oare obosit?” — Puteți spune fără nici un dubiu, că de prin '80, jazz-ului a început să i se acorde atenția bine meritată. Nimeni altul decât Miles Davis a fost cel care a provocat acest progres. Adoptînd un statut comparabil cu cel al unui idol al muzicii pop, el a realizat un fapt remarcabil: a dovedit că un jazzman poate atrage masele la concertele sale, astfel încît să aibă cele mai „serioase” oferte din partea organizatorilor. Miles a devenit un model pentru tinerii muzicieni în căutarea faimei și norocului, mai ales (din păcate) pentru cei care-i împărtășesc „diminuarea” valorii jazzului și afirmarea sa în rock-ul și pop-ul contemporan. Vederile sale au provocat o serie de neîntelegeri (sau, mai bine zis, înțelegeri greșite), animozități și împărțiri în comunitatea jazzului. Se pare că totuși acordăm prea multă atenție la ceea ce spune Miles. A lua în batjocură jazzul este caracteristic lui Miles, care are obiceiul de a lua în batjocură orice. Mai important, atât pentru el cît și pentru noi, este ceea ce cîntă, ce face, în ce măsură succesul său afectează situația jazzului, din care face și el parte, indiferent dacă îi convine sau nu...

BOGDAN DRAGHICI

Eva Behring: AVANGARDISMUL ROMÂNESC

Cercetătoare a Institutului de Istorie Literară din cadrul Academiei de Științe din Berlin (Republica Democrată Germană), EVA BEHRING și-a îndreptat atenția, de câțiva ani buni, înspre literatura română, înspre cele mai reprezentative realizări ale acesteia. Rodee ale pasiunii și erudiției, cele cîteva antologii apărute în concepția și sub îngrijirea ei — Lyrik aus Rumanien (Lirica din România — 1980), Die tanzende Katze. Rumanische Erzähler des 20. Jahrhunderts (Pisica dansatoare. Prozatori români al secolului 20 — 1985 și Erkundungen. 33 Rumanische Erzähler (33 de prozatori români — 1985) — au fost extrem de bine primite de publicul cititor german. Din postfața înfocmită de Eva Behring pentru cea mai recentă dintre ele — Texte der rumänischen Avantgarde 1907-1947 (Texte ale avangardei românești — editura Philipp Reclam jun., Leipzig, 1988) — au fost selectate fragmentele care urmează.

Nu mai cei inițiați n-o să fie surprinși cînd vor găsi în această culegere texte ale unor Tristan Tzara, Eugène Ionesco, Benjamin Fondane sau Claude Sernet, scrise încă în perioada în care el se numeau Samy Rosenstock, Eugen Ionescu, B. Fundoianu și Mihail Cosma. Mult prea puțini știu că ei sînt originari din România unde, în doar cîteva ani, ce-i drept hotărîtor, ei au apărut ca o erupție în tradiția națională burgheză. Transformarea spirituală care i-a îndemnat la protest pe ei și pe alții aparținînd tinerii avangarde românești, precum Ion Vinea și Ilarie Voronca, a fost cultura românească înainte de primul război mondial. Ea a oferit acestor tineri artiști, cu ajutorul variatelor ei concepte ideologice și artistice, un domeniu exploziv de frămîntări în demascarea clișeeilor și ipocriziei. Scriitorii au văzut în literatura mișcării artiștilor populari — avansată de secole spre direcția dominant iluzionistă și sentimentală — expresia unui regim reacționar detestat de dinainte de război, regim ce se baza pe legătura dintre marea burgheză și marii proprietari feudali. Vînta preferată de distrugătorul apetit spre ironie al acestor tineri a fost acea idilă sătească postulată de literatura populară, cu influența ei catarctică asupra orășeanului, idealizarea naturii și a muncii de la țară și chiar și familia burgheză, ca instituție așa-zis înfață și susținătoare a statului.

Din cauza acestei aversiuni profunde, Ion Vinea și Samy Rosenstock ajung să fie atrași de concepția protestatară antiburgheză a simbolismului.

În 1912, împreună cu pictorul Marcel Iancu, ei înființează un ziar propriu: Simbolul, în care își vor expune crezul literar prin teme antitraditionale și specifice simboliste din mediul marelui oraș sau al celui de provincie. Ruperea simbolismului românesc de un romantism Fin-de-siècle devenit epigonic și renunțarea la izolarea literar populară și națională printr-o deschidere consecventă spre evenimentele culturale internaționale au făcut posibil ca această direcție să le apară tinerilor rebeli ca o posibilă aliață. La aceasta au contribuit, nu în ultimul rînd, preocupările intense ale simbolistilor pentru înnoirea limbajului poeziei, ale cărei rezultate — anumite tehnici destructive ce aduc o înstrăinare disonantă, o oarecare filtrare a speciilor literare, deschiderea simbolului — au fost preluate și mai tirziu practicate pînă la ultimele lor consecințe.

Curînd însă, tinerii adepți ai simbolismului au devenit conștienți nu numai de faptul că propriile lor iluzii fisurau conceptul simbolist, ci și că întreaga mișcare avea să cadă sacrificată nihilismului tradițional. În 1915 apărea revista Chemarea, în care Vinea nega canoanelor literaturii clasice toate potențele lor înnoitoare.

Poeziile lui Tzara din acea vreme conțineau caracteristicile principale ale unei antipoetici. Este evidențiată voința de demistificare a întregului arsenal de teme romantice și postromantice: cosmosul și natura, dragostea și destinul uman apar într-o banalitate neobișnuită, în întoarceri șocante spre trivial ori brutalul de toate zilele, așa cum îl înțelîm în Cîntec de război (1915). Intenții de genul acesta făceau necesară apariția unor imagini contrastante, ele devenind elemente caracteristice poeziilor lui Tzara. Textele de tinerețe, deloc greșit interpretate, sînt

animate de acel spirit subversiv care în curînd avea să se transforme în una din cele mai vehemente revolte artistice ale epocii noastre: proclamarea de către Tzara în cabaretul Voltaire de la Zurich a dadaismului în februarie 1916.

Faptul că Tzara și-a anunțat programul radical bazat pe negație totală în afara granițelor patriei sale n-a avut un motiv oarecare, ci a fost determinat de faptul că în Franța schimbul de idei era cel mai intens. În România de dinainte de război, poeziile lui Tzara, manifestele lui Vinea și desenele lui Marcel Iancu stîrniseră mai degrabă neînțelegere decît indignare.

Evaluarea situației de atunci, făcută de către Claude Sernet în prefața ediției apărută în 1965 și intitulată Premiers poèmes de Tristan Tzara, este considerată ca fiind valabilă și azi. După el, un recalci-trant ca Tzara n-ar fi avut vreo perspectivă deosebită de libertate de mișcare intelectuală necesară în acele împrejurări. Și totuși! El, împreună cu ceilalți pionieri români ai avangardei internaționale au inițiat și în țara lor o mișcare de revoluționare a artei, care a durat mai multe decenii și și-a dezvoltat trăsături specifice într-o permanentă confruntare cu alte strădării avangardiste din Europa.

L-au considerat precursor pe un om care, la sinuciderea sa prematură în 1923 nu și-ar fi permis să se vizeze ajuns pe culmile cele mai înalte ale unei mișcări literare protestatară. Urmuz, pe adevăratul său nume Demetru Demetrescu-Buzău, își concepuse în 1907 primele sale Foi bizare. După apariția Manifestului futurismului al lui Marinetti, Urmuz își considera proza, mai ales în sens avangardist, ca un atac la adresa convențiilor vieții burgheze și ca o rupere de canoanele literaturii tradiționale.

Dacă am încerca azi o încadrare a acestei personalități fascinante, atunci ar trebui început prin situația lui Urmuz pe aceeași lungime de undă cu mișcarea futuristă în proces de constituire.

Urmuz a lăsat să se închege înstrăinarea în figuri animalice și obiectuale, mecanice, a căror acțiune într-un univers absurd, în descompunere a determinată de un mecanism intern nefîndulectat. Ele acționează sub constrîngerea instinctului lor nemăsurat de agresivitate și putere, a unei monstruoase atracții spre plăceri erotice. Eliberînd acțiunile eroilor săi de orice motivație logică și rațională, atribuindu-le hazar-

dului său lăsîndu-le să apară ca pur nonsens, Urmuz a slăbit concepția despre valoare, în sens tradițional burghez, ca impuls pentru acțiune, a distrus ierarhii recunoscute și a confirmat modele de comportament. În rigoarea lui Urmuz, care a rămas fără vreun adaos programatic, se găsesc deja principii futuriste ale unui nihilism tradițional, definitiv și cuprînzător; acesta transpare din folosirea neobișnuit de liberă a cuvîntului și din anularea construcțiilor logico-gramaticale reprezentînd structura canoanelor. În schimb, fluxul neîntrerupt de viziuni absurde în care se efectuează gîndirea și acțiunea, ambele silite, ale personajelor poate fi comparat cu procedeele dicteului automat ca transcriere nemijlocită a inconștientului. Acea antiliteratură creată de el este realizarea strălucitoare a unei naturi pur avangardiste. Ea întrecea cu mult în radicalitate producțiile literare ale unor Ion Vinea sau T. Tzara din deceniul următor.

Multe din atacurile anticipatorii ale lui Urmuz se regăsesc în manifestările agresive ale tinerii avangarde, care și profilează teoretic concepția de grup în formare prin apariția a numeroase reviste.

Prima și cea mai influentă a fost Contimporanul. În articolul program, N. Lupu cerea înnoirea literaturii române urmînd marea revistă socialistă care în urmă cu 30 de ani purta același nume. Aceasta nu însemna continuarea în sine a tradiției, ci orientarea generală spre stînga, interesul lor pentru problemele societății, în spatele căruia se afla o voință exploziv-dadaistă de distrugere în artă care, în funcția ei apologetică față de societatea contemporană românească „se prostituase”, nu era „altceva decît un teasc”, o „rețetă împotriva melancoliei comercianților de conserve”.

Cu aceeași țarîe, Ilarie Voronca lansase tot în 1924, în 75 HP, Aviograma sa programatică, în care atacă dictatul normelor artel burgheze, academismul acesteia. Printre nonconformiștii tinerii avangarde el a fost cel care, alături de I. Vinea, direcționase atacul către cele mai diferite domenii și, mai ales, trasase marea linie pînă la sfîrșitul anilor 20. Cerința ridicată de el, vizînd o permanentă dinamică și înnoire, a devenit principiul recunoscut al avangardei.

În acest stadiu al conflictului și autodefinirii, Fundoianu îndemna la demontarea realizărilor de vîrf, devenite model, ce trebuiau dezvăluite în „consumarea” lor coruptă. Modul de folosire a cuvîntelor trebuia „ruinat” prin abuz și violarea normelor sale; logica limbajului și propoziției trebuia „slăbită”, chiar distrusă, iar unitatea imaginii poetice trebuia să se prăbușească sub șocul unei concepții care să unească forțat opusul, neunificabilul. Împreună cu Victor Brauner a demonstrat în 1924 în 75 HP acțiunea comună a două discipline: poezia și grafica în pictopoezie, pe care o explică programatic ca unitate: „pictopoezia este pictopoezie”.

Contradicția cuprînsă în acest concept a deglansat o reorientare rapidă. În numerele 50 și 51 din 1924 Contimporanul s-a declarat Organ al constructivismului. În articolul Promisiuni, Fundoianu ajunge la concluzia că geometrizarea artei e mai presus decît frumosul natural, că opera ar trebui plasată deasupra funcției ei mimetice, că „nici natura, nici realitatea nu reprezintă o unitate de măsură, că totul este în noi” și „din acest punct de vedere drepturile creative ale artistului apar și mai nelimitate”.

Intr-o altă revistă de artă, Punct, apăreau o serie de nume ale avangardei internaționale: Marinetti, Hans Arp, Theo van Doesburg, Herwath Walden, Francis Picabia și alții, iar dintre reprezentanții expresionismului odinioară refuzat pătrundeau T. Argezei, Ion Barbu, Adrian Maniu. De aici în colod două criterii au devenit hotărîtoare pentru conștiința de sine a avangardismului românesc integrarea la care a ajuns Vinea în procesul internațional, adică o internaționalizare a mișcării constructiviste și deschiderea, legat de aceasta, către alte direcții avangardiste. Aceste poziții fuseseră apărate și de către scriitorii și artiștii revistei Integral, prin nume și prin subtitlu declarîndu-se Revistă de sinteză modernă, Organ al mișcării moderniste pentru țara noastră și străinătate.

Traducere și prezentare
CRISTIAN POPESCU-CIOBANU

(Continuare în pagina 10)



Salvador Dalí — Girafă în tîlcări

forum studentesc

Organ al Consiliului Unitunii Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar Timișoara

COLECTIVUL DE REDACȚIE:

ANCA ALADGEM, EODICA BORȘA, ADRIAN BĂDESCU, SIMONA CONSTAN-TINOVICI, DAN COCLICI, BOGDAN DRĂGHICI, OVIDIU GULEȘ, NICOLAE IONEL, ADRIAN MIOC, SILVIU MANDRAVEL, MIRCEA MITRUȚIU (redactor șef-adjunct); FLORIN PETOLEA, MIRCEA POP (redactor șef); DAN POPOVICI, DAN RAȚIU, NICOLAE ROMAN (tehnoredactor); VALENTIN SĂMINȚĂ, FELICIAN SCOROBETE, GEORGE ȘERBAN (redactor șef-adjunct); SORIN TOMESCU (fotoreporter); IOAN UIBAR, DAN VASIU (tehnoredactor).

Grafică de ALEXANDRU ANTONESCU

Redacția: Casa de cultură a studenților, bv. Tineretii 6, cam. 1, telefon 149 07 (sedințe — tot ora 20) și Căminul 16 G, cam. 21 (sedințe — luni, ore 20).

Tiparul T.P. BANAT